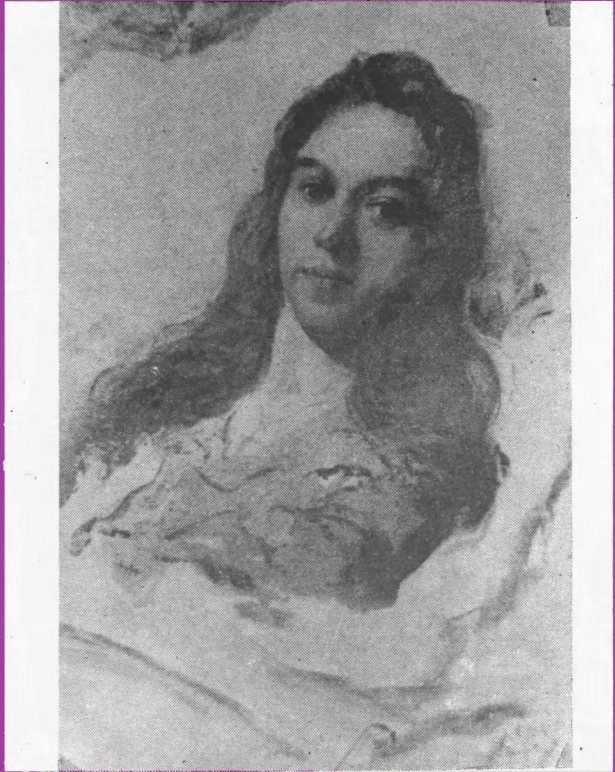

ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ

**ТАЧЧА
ДУЩАК**

**СПИТАЙ
СЕБЕ**

Сторожинець, 1994

ТВОРЧІСТЬ НАШИХ ЗЕМЛЯКІВ

ГАННА ДУЩАК

СПИТАЙ СЕБЕ

Великобукварська
Високогорська
пашові Петріві
Кравчику
Ува все українське
З великою щирістю
і любов'ю
Ганна
Душак
19 Березня
1995 р.

СТЕЖКА У ШИРОКИЙ СВІТ

Чого треба людині, щоб вона навіки полюбила свій край, землю, на якій стоїть батьківська хатина, зорі, які заглядають ночами у вікно!

Чого треба людині, щоб у її серці навіки поселилися любов і доброта, всепрощення і злагода з оточуючим світом!

Ні, це не філософські риторичні питання, на які не обов'язково давати відповіді. І виникають вони не на голому ґрунті нейтральних роздумів, а після знайомства з Анною Дущак, яка народилася у простій сільській родині понад річкою-струмочком Дереглуєм у селі Тисівцях Сторожинецького району на Буковині. Два десятки літ у полоні прогресуючої хвороби не пропали марно. Фізичні муки, душевні болі породили цілу низку віршів. Свіже, своєрідне, без претензій на оригінальність, світосприймання, збережене у цих поетичних рядках. Зрештою, сама Анничка залишилася у душі тією п'ятнадцятирічною дівчинкою, яка була цілком здоровою і безтурботною, і перед якою лежав цілий світ...

«Спитай себе» — не перша поетична збірка. Таким же невеликим тиражем вже побачила світ інша — «Дивоквіт любові».

Порівнюючи обидві, помічаєш, що автор вже не просто констатує факти, а ніби веде діалог з власною совістю, власним «я». Зрештою, про це свідчить і назва — «Спитай себе». Можливо, вірші і не є зразком довершеності та досконалості. Але у них — сенс життя.

...А людині треба дуже небагато. Щоб шматочок неба за вікном, далекі зубці лісу на його тлі, в'юнка стежина до порогу. Та щоб у серці — і тіні задрозті до інших чи жалю до себе. І тоді там буде багато місця для любові.

Дай Бог, щоб вона не згасала в тобі ніколи, Анничко!

Л. ЛЕВІНА,

член спілки журналістів України, редактор видання.

Ця збірка видана на добровільні пожертвування Сторожинецької районної Ради, Красноільського деревообробного комбінату, Сторожинецького лісокомбінату, учнів Кам'янської школи, малих підприємств «Глобус», «Ініт», Кам'янської селянської спілки, Буденецького заводу мінвод. Автор та редактор видання висловлюють щиру вдячність місцевим меценатам.

ГРІХ ПРОТИ СЕБЕ

(Новела)

1

За вікном час від часу гупали яблука, зриваючись з гілок падаючи на землю в густу траву, що хилилась під вагою рясної роси, яку ще не встигло висушити сонце. Золоті промінці заплітались поміж листям і в срібних краплинах розбризкувались мільйонами кольорових іскринок.

Надворі п'ярко пахло розквітлим зелом, стиглими яблуками-папірками, і свіжістю ранку.

Михайло дивився безбарвними і байдужими до всього очима, залишаючи подовгу свій погляд на тому чи іншому предметі і напевно не бачачи його. Його не хвилювали ні чарівний ранок, ні щебет пташок, ні голоси сусідів, що долинали з вулиці.

Михайло лежав, розбитий хворобою, зовсім нерухомий, і бажав тільки одного: швидше померти. Але смерть не приходила. Не приходила, хоч він вже кілька разів конав. Мука його була тяжкою, і допомогти йому не міг ніхто.

— Михайле, а може б закликати панотця? — запитала Параска Артемишина, худа, зморщена, як стара опенька, баба, яка, не дивлячись на свої сімдесят років, мала гарне чорне волосся і швидку ходу.

— Сповівся би та причастився, бо може який гріх... Хто з нас, Господи, без гріха на цьому світі!..

2

Михайло Волик був чоловіком середнього росту, коренастим, з сивими очима. Працювати він любив, із задоволенням порався коло худоби, в саду, біля землі, якої мав дві фальчі. Яким завзятим він був до роботи, таким же і до пісень та жартів, та-й і в допомозі нікому не відмовляв, за що його поважали і любили. В неділю, свята та вечорами до нього завжди сходились сусіди: просто побалакати, і тоді в його хаті було гамірно і трохи накурено.

Михайло богачем не був. Але не був і бідним газдою, а так, середняком. Старанно вибілена хата стояла на пагорбі серед яблунь, вишень, груш, горіхів та слив. Збоку була розташована стай-

ня, в якій ремигала корова та похрюкували свині, і невелика стодольчина, де складалось сіно на зиму та зберігались різні речі, потрібні у хазяйстві. На просторому подвір'ї, в загорожі, бляли вівці, і притулилась майже до самого паркана кошниця.

На життя нарікати не було чого, але як хотілось бути одним з перших газдів на селі!..

3

Чужа сім'я — чужа тайна. З якої причини порозходились Вікторія і Сидір — не знав ніхто. Знали тільки, що вона взяла маленьку доню і від нього пішла. Довго сама не посиділа, бо була красивою і доброю молодичкою, так що незабаром і вийшла заміж.

Любив її ще Сидір чи ні — відомо тільки одному Всевишньому, але люта ревність не давала йому спокою і пекла серце, у якому зароджувались чорні мислі.

«Не моя, то нічия...»

* * *

— Двадцять пражин поля, Михайле...

— Згода...

* * *

Надворі зоріло. Світанок все ширше обіймав землю, щедро розхлюпуючи ніжну блакить. То з одного, то з другого боку почали лунати пташині голоси, а незабаром защебетав, затьохкав кожний куш, кожне дерево.

Вікторія прокинулась давно, але ще не хотіла вставати з постелі, аби не розбудити Марійку, яка солодко спала поруч, розкинувши маленькі рученята. Жінка вслухалась в пташині переспіви і їй здавалось, що вони ніколи ще не були такими прекрасними. Тільки не могла зрозуміти, чому десь на самому дні душі якось ніби неспокійно.

Глянувши у вікно і побачивши, що надворі посвітлішало, тихенько висунулась з-під ковдри, сполоснула обличчя водою, наділа спідницю та киптарик, підкрилась білосніжною з віночком синього барвінку хустиною, і вийшла на подвір'я.

Прохододне повітря пахло розквітлим цвітом черешень і молодю травою. Вона постояла хвилюк біля порога, любуючись красою весняного ранку, і пішла до дровітні. Треба було розтопити піч, зготувати сніданок чоловікові, що мав прийти з роботи.

Вікторія набрала оберемок дров і тільки ступила крок, як раптом гримнув постріл, і щось штовхнуло її в груди. Вона якусь мить стояла з широко відкритими від здивування очима, а потім похитнулась, і впала... Поруч розсипались дрова...

* * *

Михайло здохнув з плоту рушницю, повернувся, і пішов...

* * *

Від пострілу пробудилась Марійка і, побачивши, що мами в кімнаті немає, підбігла до вікна, так як це робила завжди, коли їй доводилось лишатись самій.

Вікторія непорушно лежала, задивившись волошковими очима в бездонність такого ж неба, а на білій сорочці все більше і більше розгорялась червона пляма...

Біля вікна стояла трирічна Марійка і гірко-гірко плакала. Вона ніяк не могла зрозуміти, чому мама не хоче встати з землі, та її маленьке дитяче серце відчувало недобре...

* * *

Максим Бойчук ніс на собі тягар страшного злочину, якого ніколи не скоював. Але кому скажеш, і хто тобі повірить, що ти не ббивав, після дванадцяти років тюрми...

Тішив себе тим, що Небесний Владика невинність його знає...

4

Кинувши останні промені на верхівки дерев, сонце попрощалось з землею, передаючи їй темно-синьому вечорові, що повільно впливав з-за лісу та пагорбів. Разом з вечором розквітла у дивоколі і перша зірниця, — його вірна супутниця.

Великодна п'ятниця підходила до кінця, все навколо огортала тиша, а звуки ставали чіткішими. Субота перед Паскою завжди приносила багато клопотів, а жінці — особливо. Тому всі старались спати лягти загоді, аби могли прокинутись рано-вранці. Погрижавши швиденько біля худоби, вклався на відпочинок і Мирон Калинюк з сім'єю. Невдовзі і заснули. Тільки семирічній Яринці все ще навіть і не дрімалось, хоч вона за цілий день стільки набігалась, граючись з подружками зарінком та лугами.

Їй уявлялась завтрашня днина! — як вона буде допомагати мамі прикрашати візерунками з тіста паски, а потім вже лагодити кошик до церкви, відбирати найгарніші писанки та галунки — і їй так хотілось, аби ранок настав якнайскоріше!..

* * *

Михайло, зупинившись, став і уважно прислухався, обдивився, чи нікого ніде немає, і черкнув сірником... Вогонь, випущений на волю, потріскуючи, лизав стріху...

* * *

Яринка чула, як за стіною щось почало шребти та шарудіти, але вона була впевнена, що то миші та щури, яким ніч за днину править.

Та раптом хтось загримав у шибку...

У кожного свої проблеми. Коли ніч обіймала село, а сон всіх заколисав, Семен Кузенко взяв сокиру і подався до лісу. Він знав, що якби його спіймав лісник, була би біда, довелось би не-малій штраф заплатити. Та мав би він вдосталь грошей — не пішов би красти оте так потрібне дерево.

Та не судилось Семенові дійти до лісу. Вийшовши з-за кривунку, з-поміж розлогих старих верб, побачив полум'я, що палало в нічній темряві. Якусь долю хвилини він стояв, наче закам'янілий; йому здалось, що на нього ніби хтось вилив відро крижаної води. Та враз, опам'ятавшись, побіг на вогонь і кинувся виводити худобу, виганяти свиней. Тільки після того ступив до вікна:

— Мироне, вставай! Гориш...

* * *

Минав рік за роком. Знову і знову цвіли буйним цвітом весни, випадали білизнаю холодних снігів зими, та нікому не було відомо, чия рука те зробила. Не знав того і самий Мирон. Як і раніше, вони часто здибалися з Михайлом, розмовляли, і не раз сиділи за одним столом. Ніколи між ними не було ні сварки, ні суперечки. Хіба тільки те, що вони належали до двох різних партій.

І тільки Михайло знав, що його штовхнуло на той вчинок...

5

У млині пахло якось по-особливому. Михайло вдихав на повні груди той незрівняний запах, який хвилював його серце і п'янив, як вистояне вино. Йому здавалось, що на цілому світі немає духмяніших ароматів.

Млин шумів, перемелюючи зерно. Та для нього то була музика! Така прекрасна музика, що не передати ніякими словами! Він зачаровано вслухався, і хвилями зливався воедино, стаючи часточкою тієї дивної музики, що полоняла його все більше і більше.

Весело, як весняні струмочки з жолоба, в кіш текло і текло борошно, і Михайло подовгу не відводив від нього тихого, ледь затуманеного погляду.

Сходами, швидкими кроками то ввєрх, то вниз, геть чисто за-порошений, наче вийшов з різдвяної заметілі, ходив мельник. Він був схожим на великого білого птаха!

Михайло дивився завороженими очима, і вже бачив не Остапа. Ні. Він бачив себе! І його вуста торкнула ледь помітна усмішка. «Я буду мельником! Буду!» — нечисті думки завихрились у голові...

* * *

Частенько Михайло заходив до млина. То треба було кукурудзу змолоти собі на кулешу, то щось для худоби. Та й просто йому

хотілось знову і знову бути там, серед отого людського гамору, чути, як то приходять, то відходять фіри...

Млин вабив його все дужче, а думки, що твердо вгніздилися в голову, не покидали й на мить...

Він знав, що зробить. Знав. Задум вже був готовий. Лишень треба одного, — підходящої хвилини...

* * *

— Добридень, Николаю. Чув, яке нещастя попав Остас? Щось у млині робив, і пас його затягнув...

— Дайбоже, Ніку. Здибав оце кума Петра, тай він вповів. Біда яка... Жаль чоловіка... О, Господи!

Сталося...

Шумів млин, перемелюючи зерно. З жолоба в кіш текло бо-рошно хвилястими струмочками, а сходами, вверх — вниз, вверх — вниз, ходив Михайло...

6

Рипнули двері, і до кімнати увійшов священник. У Михайла заяснів зір, і затеплилась надія, що, відкривши тайну своїх гріхів, одержить прощення і Всемогутній Бог змилюється і відпустить душу його з вимушеного тіла до дружини та сина, які давно уже покинули земне життя. Грицько ще зовсім молодим безвусим хлопцем...

Священник відкрив книгу і читав святе писання так довго, що його аж ноги заболіли стояти стільки непорушно, і він втомлено зіперся рукою об край столу.

Закінчивши, підійшов до ліжка і приступив до сповіді.

Михайлів голос звучав так глухо, що було враження, мовби виходить він десь із якогось провалля. Спомини зліталися, як чорні круки, і він говорив, говорив, говорив... Коли вже все було розказано, Михайло безсило відвернув голову, і на чолі заблищали дрібні цяточки.

Священник стояв у печальному мовчанні, вражений. Йому було шкода цієї загиблої душі, і він сказав:

— Хай простить вас милостивий Господь Бог, Отець наш небесний. — І по хвилі мовчання додав: — Але я вас причастити не могу...

За вікном, зриваючись з гілок, гупали яблука. Весело щебетали пташки, лунали голоси сусідів. Та Михайло нічого того не чув. Він задивився погаслими очима в своє минуле, і воно повстало перед ним тоненькою стрілкою порожнього колоска.

.....

КРИХТИ

Я маленька комашина у безмежному Всесвіті, чаша серця якої наповнена сонячним напоєм любові так, що аж вихлюпується за вінця. І я дарую її широко і щедро, так, як вміє дарувати тільки весна буйність цвіту садам. і розмаїття квітів полям і лукам. Не шкодую любові ні для кого, як не шкодує осінь золота і багрянцю лісам і гаям.

Я так хочу, щоб у кожному серці джерело істинної любові міліти не вміло!

* * *

День потонув у сірій, холодній і якійсь дуже неприємній мряці, від якої надворі аж стемніло, і здавалось, що вже вечір.

Та раптом з-поміж сивих хмар, що заволокли небо, виглянуло сонце і затопило всю кімнату морем золотого світла.

В кімнаті стало затишно, а на душі тепліше...

Тихо-тихо! Тільки годинник на стіні — чік-чік, чік-чік, — відраховує час Вічності...

Тільки серце в грудях — гуп-гуп, гуп-гуп, — відраховує хвилини мого життя...

І я мимоволі озираюсь назад: що там, за відрахованими хвилинами? Чого більше — налитих зерном пшеничних стебел чи непотрібного кукілю?

А годинник чік-чік...

А серце гуп-гуп...

І я хочу кожную хвилину мого життя перетворити у добро і любов і нести їх, цей найвищий у світі скарб, кожному, хто потребує.

В чому і полягає сенс життя.

* * *

— Добридень, криничко! Дай дідикові трошки водички!

Весело дзенькнув ключ, і відро радісно плеснуло об поверхню води, стаючи з кожною секундою приємно важчим — все більше і більше.

— Дякую тобі, криничко, аби ти жила багато років!..

Нема дідика. Тільки невеличкий горбик землі на цвинтарі. Ще зовсім свіжий, не порослий травою, і залізний хрест з табличкою, на якій написані прізвище та ім'я, та злегка поблідлі вінки і недогорена свічка...

Біля вузької стежини стоїть криничка. Над нею синіє небо, пропливають хмари, і, як раніше, приходять до неї люди. Беруть води — і йдуть. Знову приходять — зачерпують води, і знову йдуть собі...

Тільки криничка притихла, зажурена і сумовита. Й ніхто вже не каже:

— Добридень, криничко...

— Дякую тобі, криничко...

П О Е З І Я

ВІЧНІ ІСТИНИ

«Шануй свого батька, та матір свою, щоб довгі були твої дні на землі,
яку Бог твій, дав тобі».

Можуть покинути друзі,
і родичі всі забудь, знаю,
Мимо пройти товариш
може в найтяжчий час.
І тільки життя усе сонцем,
вірним і відданим, сяє
Мати, у холод й негоду
теплом зігріваючи нас.
Лиш мамине серце прощає,
як нічیه в світі цьому,
Лиш мамине серце чекає,
як нічیه на землі.
І світлом цвітуть за опівніч
віконечка рідного дому,—
Жде Віра, Любов і Надія,
і хлібець весь час на столі.
Для неї найбільша біль — наша,
і горе найбільше—то наше,
І радість найвища — то наша
для матері є во віки,
Гіркі найпекучіші сльози,
тривоги,—то наші, то наші..
В поразках — вона наша сила,
її — наші лаври й вінки..
Можуть покинути друзі,
і родичі всі забудь, знаю,
І мимо пройти товариш,
коли у журбі буду я.
Та тільки до Тебе звертаюсь,
і тільки Тебе лиш благаю:
Не гасни, свята моя Правда! —
Матусенько! Мамо моя!..

«Покине тому чоловік батька й матір й пристане до дружини своєї, і стануть обоє вони одним тілом тому, що немає вже двох, але одне тіло».
(Євангеліє від Матвія 19:5-6)

* * *

Весни цвітуть, і осені палають,
І час пливе, пливе, пливе, пливе.
Відходять люди, і віки минають,
А дивна пісня не вмира, живе.
В ніжний смарагд вбирає травень віття,
Жовтень фарбує листя до красна
Над нею ж влади сивії століття,
Не мають. Вічно юна, чарівна.

Як і зоря у пору світанкову,
Цвіте у небі золотом ясным
Пісня коханя знову, знову, знову,
Запалює серця вогнем, святим.

Радістю груди трепетно хвилює,
З білих лілей сплітаючи вінця.
Найвище щастя на землі дарує
Ця неземная пісня без кінця.

Весни цвітуть і осені палають,
І час пливе, пливе, пливе, пливе.
Відходять люди, і віки минають,
А дивна пісня вічная! Живе!..

* * *

«Освяти Ти їх правдою. Твоє слово то правда».

(Євангеліє від Матвія 17:17)

Кожна правда — то є Бог Всевишній,
А Бог, — то є істина вічна, єдина
На землі усій, на світі всім. Й людина,
В серці якої вона перебуває,
Темряви в своїм житті не зазнає...

Ворогів у правди є багато,
І здібності свої всі докладають:
Золото й срібло спокусливо сяють,
Тенета уміло брехня виплітає:
Лишень би спіткнулась—відливають грати.

Та не спокусить, і ніяк не здолати.
Бо у Всесвіті світла такого немає,
Яке й найчорнішу пільму не здолає...
Всяка правда, то є Бог, Всевишній,
А Бог, то є істина Вічна! Єдина!

«Любов не чинить зла».

(Послання св. апостола Павла до Римлян 13:10)

Любов, як дитя, і зла вона в собі не має,
Навіть коли так образять, що капає кров.
Як світло на тілі своєму ніколи не знає
І цятки темряви, — така є пречиста любов.

Вона ніжна, немов тихий легіт, що трави гойдає,
Тендітна, мов весняний голубий первоцвіт.
Та тільки за неї нічого сильніше немає,
І лиш на любові тримається весь білий світ!..

* * *

**«Бо коли ми помremo з Христом, то й віруємо, що жити з ним будемо,
знаючи, що Христос, воскреснувши з мертвих, уже більше не вмирає,
смерть над ним не панує вже більш».**

(Послання святого Апостола Павла до римлян. 6:8-9)

Смерть переміг і своїм воскресінням
Христос прийшов для нашого спасіння.
Вказав Ісус правди дорогу й любові,
Усім в життя вічне дав двері чудові.
І кожному двері ті Господь відчинить,
Хто тут, на землі цій, неправди не чинить.
Смерть переміг і своїм воскресінням
Христос прийшов для нашого спасіння.
То й ми всі душею своєю воскреснім,
Щоб разом з ним жити у Царстві Небеснім.

* * *

СОРОКАУСТ

1 березня 1993 р.

«Люби ближнього свого, як самого себе».

(Євангеліє від Матвія. 22:37-40)

Віднайдім же у собі ми
неземну таку любов,
Як в Ісуса, що на землю
із небес святих зійшов.
І народ весь полюбив так,
що віддав за людський гріх
Себе в жертву, аби душі
врятувались нас усіх.

2 березня 1993 р.

«Кожне дерево, що доброго плода не родить, буде зрубане та до вогню кинене».

(Євангелія від Матвія. 3:10)

Якщо, маючи все, душу мертвою ти залишив,
З чим прийдеш у свій час перед очі Всевишнього Бога?
І що скажеш, як Він запитає тебе після жнив:
Спілий колос твій де? Колос ниви життя прожитого?

Чи зернина в нім є? Чи не є він порожнім? І ти
Озирнешся із трепетом раптом у тую хвилину
На свій пройдений шлях. То чи зможеш на нім віднайти
Ту безцінну, живу, яку мав народити, зернину...

* * *

3 березня 1993 р.

«Не те, що входить до вуст людини, сквернить, а те, що виходить з вуст людини, сквернить».

(Євангеліє від Матвія 15:10).

Задумайся над кожним словом, перше, чим його сказати,
Щоб не втопить душу в болоті, а в чистоту небес підняти
Слово ж і куля — убиває, про це ти пам'ятай.
Воно й надію повертає, і є початком стежки в рай.
Дарує крила й підтінає, і до погібелі веде.
Задумайтесь над своїм словом: воно ж бо всюди нас знайде.

* * *

4 березня 1993 р.

«Любіть ворогів своїх, благословляйте тих, хто вас проклинає, творіть добро тим, хто ненавидить вас, і моліться за тих, хто вас переслідує».

(Євангеліє від Матвія, 5:44)

Любові сонце протиная щирим променем тепла
Серця холод. Розтопляє лід ненависті і зла.
Отому на зло ти злом же й лютим ворогам своїм
Не верни, а любов щиро даруй, як Господь нам усім,
Його дітям неслухняним. Часто так (щодень, щомить).
Не скупітесь на любов же, аби краще в світі жити.

* * *

5 березня 1993 р.

«Горе вам, книжники і фарисеї, лицеміри, що чистите зовнішність кукля та миски, а всередині повні вони здирства і кривди».

(Євангеліє від Матвія, 23:25)

Що з того, що вдягаєм своє тіло
У найгарніші дорогі убрання,
Якщо у тілі серце очерствіло
І робить більше зле, ніж добре діло
Із дня у день. А раптом мить остання?

А душа чорна. Що її чекає?
Страшна темрява. І уже немає
Рятунку. Омиваймо ж душу свою
В цьому житті любов'ю й чистотою.
Творім добро, щоб воно дивно квітло
Промінчиком малим святого світла.

6 березня 1993 р.

«Давайте і дадуть вам: мірою доброю, натопаною, струснутою й переповненою вам у подолок дадуть. Бо якою ви міркою міряєте, такою і відміряють вам».

(Євангеліє від Луки, 6:38)

Все, що роблю, зле чи добре
кому — то усє для себе,
Закон Неба справедливий
є і буде на віки.
Всім нам, людям, милосердя
Божого й любові треба,
То й хай будуть добрі завжди
справи нашої руки.

7 березня 1993 р.

«Бо немає нічого захованого, що не виявиться, і немає таємного, що не вийде на яв».

(Євангеліє від Марка, 4:22)

Бог — Світло, від якого ніщо і ніде не сховати.
Висвітлює найпотаємніші місця
Всякчас. Людській душі і серця.
Як добре жити так, щоб не шукати
В житті темряви для свого лиця.
Бог—Світло, від якого ніщо і ніде не сховати...

* *

8 березня 1993 р.

«Бо як людям ви простите прогріхи їхні, то простить і вам ваш небесний Отець».

(Євангеліє від Матвія, 6:14)

Аби нам на цій землі було завжди прощено,
Вміймо винуватцям нашим й ми прощать щоденно.
Адже часто грішимо ми у своїм житті,
Бо то тільки в небесах лиш душі є святі.
Не раз Бога гнівимо ми, а як біда спіткає,
Каємось, рятунку молим, і Він помагає.
І не згадує провини, що нами зробились.
Отож, й ми усім прощаймо, щоб і нам простилось.

* * *

**«Хто вірний в найменшому, і в великому вірний; хто несправедливий
9 березня 1993 р.
в найменшому — і в великому несправедливий».**

Якщо вірність й справедливість
в серці свято бережеш, —
Між людьми у шані будеш,
милість в Господа знайдеш.
А як ними раз зневажиш,
потолочиш в якусь мить,
У житті вже так нелегко
буде пляму ту відмити...

* * *

10 березня 1993 р.

**«Як ви можете вірити, коли славу один від одного приймаєте, а слави
тієї, що від Бога Єдиного, не прагнете ви?»**

(Євангеліє від Івана, 5:44)

Собі я слави в цьому світі не жадаю, —
Вона очей не засліпить моїх, я знаю.
Бо сонце променем торкнеться лиш вікна,
І наче сон, розтане слава ця земна.

О, Сине Божий, що на небі перебуваєш,
Ти серця мого завжди помисли всі знаєш, —
Допомагай, не залишай отут одну,
Бо чи побачу Твою славу я дивну..?

* * *

11 березня 1993 р.

**«Що годиться робити в суботу, — робити добре, чи робити зле, спасти
душу чи згубити».**

(Євангеліє від Луки, 6:9)

Якщо у ім'я Господне добрі справи робиш —
Благодать і милосердя у нього заробиш.
І сьогодні, й завтра,—завжди. Бо всі дні у тижні,
Як і світ весь, сотворені Господом Всевишнім.

* * *

12 березня 1993 р.

**«Чого ж в оці брата свого ти бачиш заскалку, коли у власному оці
колоди не чуєш?»**

(Євангеліє від Луки, 6:41)

У кожного з нас є свої недостатки якись,
То ж бачмо спочатку ці вади свої, не чийсь,
Щоб бути душею і серцем чистіші в житті.
Адже всевидящіі Господа очі святі.

13 березня 1993 р.

«Бо Ти дав Йому владу над тілом усяким, щоб Він дав життя вічне усім Ім, яких дав Ти Йому».

(Євангеліє від Івана, 17:2)

Христос хоче життя вічне нам усім подарувати,
Якщо ми лиш забажаєм

Сина Божого прийняти

В серця наші,

і еством всім його славу возлюбити,

Він завжди готовий двері

свого царства нам відкрити.

* * *

14 березня 1993 р.

«Та через жорстокість свою, й нерозкаяність серця збираєш собі гнів на день гніву та об'явлення справедливого суду Божого, що кожному віддасть за його вчинками».

(Послання святого Апостола Павла до римлян, 2:5-6)

Як добре, як не знає серце

ні жорстокості, ні задрості, ні злості...

На землі життя таке коротке, —

а душа ж піде до високості.

В день суда не буде знати страху

гнів Всевишнього в вогонь її не кине.

Меж не має щастя

Бути з Богом,

А земне усе —

то швидкоплинне.

* * *

15 березня 1993 р.

«Бо заплатата за гріх — смерть, а дар Божий — вічне життя в Христі Ісусі».

(Послання св. Ап. Павла до римлян, 6:23)

У Христі будемо перебувати,

А Христос перебуватиме у нас,

Якщо волю Божу повсякчас

Будемо чинити, і збирати

Скарб нетлінний для душі щодня,

Для гріха й на мить не існувати.

* * *

16 березня 1993 р.

«Бо я думаю, що страждання теперішнього часу нічого не варті супроти тієї слави, що має з'явитися в нас».

(Послання св. Ап. Павла до римлян, 8:18)

Приносять дні на землю то туман,

То сонце, то дощі, то літні грози.

А в людську долю сміх несуть і сльози,
І радощі, і смуток, і обман...
Не обійти в житті страждань і втрат,
Дай Боже нам лиш сили і терпіння,
За болі всі даруй душі спасіння,
Бо справедливий, добрий ти і свят.

* * *

17 березня 1993 р.

«Не будь переможений злом, але перемагай зло добром».

(Послання св. Ап. Павла до римлян, 12:21)

О, вірю, злом я переможена не буду.
Не тільки лиш тому, що я боюся суду
І Божого, й людського. А тому,
Що я людиною прийшла на оцю землю
І в серце своє зло вовік вже не приємлю,
А добром щирим зупиню і присічу,
Допоки я несу життя свічу.

* * *

18 березня 1993 р.

«Тому кожен із нас дає за себе відповідь Богові».

(Послання св. Ап. Павла до римлян, 14:12)

Можливо все отут, на цьому світі:
Сплітатъ на когось потаємно сіті,
І ласкою майстерно прикриватись,
І за здійсненний злочин відкуплятись.
Обходити усі, що є, закони, —
Але ж дерев цвітуть і жовкнуть крони,
Минає день за днем, і час настане—
Перед очима раптом смерть постане.
Від Божого Суда вже не скапати:
За все прийдеться відповідь давати.

* * *

19 березня 1993 р.

«Хто їсть — для Господа їсть і дякує Богові, хто не їсть — для Господа не їсть і дякує Богові».

(Послання св. Ап. Павла до римлян, 14:6)

Усе, що бажаєш, їж і в піст щоденно
У ім'я Господне. Ним буде приймлено.
Бо, як їжею гріхи не заробляються,
Так же нею і душа не очищається,
Як не їстимеш; а чистими думками,
Справедливістю і добрими ділами
Гріх змивається. І як будем прощати,
Завжди на камінь хлібом віддавати.

20 березня 1993 р.

«Не будьмо чванливі, не дражнімо один одного, не завидуймо один одному».

(Послання св. Ап. Павла до галатів, 5:26)

Ви бачили обличчя, спотворене заздрістю?

Я бачила, і страшно мені стало.

І в душі своїй із безмежною радістю

Я подумки схвильовано сказала:

О, Боже мій! Як же вдячна Тобі я,

Що серце моє оберіг Ти від заздрості змія.

І не жалить мене. О, Всевишній Творець мій, благаю,

Хай в душах людських заздрість місця ніколи не має.

* * *

21 березня 1993 р.

«Носіть тягарі один одного і так виконаєте закона Христового»

(Послання св. Ап. Павла до галатів, 6:2)

Біль моєї подруги не може мене не боліти,

І гаряча сльоза її серце і моє пече.

Аби добре було, аби усміхом її заясніти

Під тягар її я і своє підставляю плече.

І великі такі буду мати і радість, і втіху,

Коли всохне сльоза і не буде печаль дошкулять.

Розділивши отак і журбу, і тривоги, і лихо,

Як Господь заповів, легше буде незгоди долать.

* * *

22 березня 1993 р.

«Я Пастир добрий. Пастир добрий кладе життя власне за вівці».

(Євангеліє від св. Ап. Івана, 10:11)

Якщо віддав без каяття

За весь народ святе життя

Ісус Христос, то повсякчас

Він є надійний пастир наш.

Потішить завжди у журбі

І допоможе у біді.

Якщо повік не зрадить хтось,

То це спаситель наш, Христос.

23 березня 1993 р.

«Коли терпите кару, то робить Бог вам як синам. Бо хіба є такий син, що батько його не карає».

(Послання до вереїв, 12:7)

* * *

Ти так багато, Боже, дав мені —

Чарівні ночі, сонячні дні,

Душі чудовий шебет солов'я, —

Заї все Тобі безмежно вдячна я.

А якщо кару ти мені пошлеш,
Повік в моєму серці не знайдеш
Ти нарікань. Бо все, що вільний дать
Мені мій Бог, готова я прийнять.

* * *

24 березня 1993 р.

«Страшна річ упасти в руки Бога живого».

(Послання до євреїв, 10:31)

Справедлива рука у Всевишнього Творця,
І воздасть Він нам усім по наших справах.
І не буде в небесах Його Царствію кінця,
І повік перебує дивна Його слава.

Ми задумаємось, яким у житті іти шляхом,
Поки ми ще у тілі, бо потому
Пінзо каятись буде. То ж не знаймося з гріхом,
Аби душу не втопить в вогні страшному.

* * *

25 березня 1993 р.

«Бо мавши великого первосвященника, що небо перейшов, Ісуса, Сина Божого, гримаймося визнання нашого, бо ми маємо не такого первосвященника, що не міг би поспівчувати слабостям нашим, але випробуванам у всьому, подібного до нас, окрім гріха».

(Послання св. Ап. Павла до филип'ян, 4:4)

Коли Ти зі мною, Сине Божий, є,
На душі мені так затишно, так вільно,
У житті мені так-добре, так надійно,
Коли Ти зі мною, Сине Божий, є.
Ти прости мені, усе-усе прости:
Чи то слово, чи то думка, чи то погляд, —
Я щаслива, як Ти є зі мною поряд,
Даєш силу мені далі хрест нести.
Пребувай в моїм серці назавжди,
Покровителем моїм земним й небесним
Будь, Ісусе, а в краю Твоїм чудеснім
Ти зустрінь мене і в дім свій поведи.

26 березня 1993 р.

«Не складай собі скарбів на землі, де нищить їх міль та іржа, і де злодії підкопуються й викрадають».

(Євангеліє від Матвія, 6:19)

* * *

Як страшно, якщо до скарбів світу цього
Любов в серці вище стоїть від усього.
Як ради багатства хоч батька і матір

Під тин можуть вигнать, щоб все собі взяти.
А вік наш людський, наче хвиля, збігає:
Сьогодні живеш, завтра — хто ж його знає...
З собою на той світ візьмеш, з чим явився
На цей, перш аніж у пелени повився
Дитятком маленьким. Душа лиш заплаче,
Як вічний вогонь перед себе побачить.

* * *

27 березня 1993 р.

«Бо всі ви є сини світла й сини дня. Не належите ні темряві, ні ночі».
(Послання св. Ап. Павла до солунян, 5:5)

Все більше з кожним днем стараюсь жити я.
Аби була така душа моя,
Неначе на траві краплиночки роси, —
Чиста, — і в легкі, і в тяжкі часи.
Я дитина дня, то й до світла йду,
І належу лиш одному йому.
Та й любові вже стільки у мені,
Скільки є тепла в сонячному дні.

* * *

28 березня 1993 р.

«Ми ж увірували та пізнали, що Ти — Христос, Син Бога живого».
(Євангеліє від Івана. 6:69)

Ти Божий Син, я вірю в Тебе!
Я вірю, що Ти є живий!
В молитві ширій я до неба
Здіймаю часто погляд свій.
Ти Божий Син, я вірю в Тебе...

* * *

29 березня 1993 р.

«Ану тепер ви, що говорите: «Сьогодні чи завтра підемо в те, чи те місто і там рік проживемо та й будемо торгувати й заробляти». Ви, що не відаєте, що трапиться завтра, яке ваше життя, бо це пара, що на хвилю-ку являється, а потім зникає. Замість того, щоб вам говорити: «Як схоче Господь та будемо живі та зробимо це або те».

(Соборне послання св. Ап. Якова, 4:13-15)

Якщо дозволить Бог, як буде його воля на те,
То здійсняться усі мої задуми і сподівання,
І побачу я знов, як чарівна зірниця світання
Променистим вогнем в дивоколі небес розцвіте.

30 березня 1993 р.

«То ж пильнуйте, бо не знаєте, коли прийде Господь ваш».

(Євангеліє від Матвія, 24:42)

* * *

Нікому не відомо, у який же час
Син живого Бога з'явиться до нас.
То ж робить старайтесь добрії діла,
І любов лелійте, щоб завжди цвіла.
І Христа приходу будемо радить,
Страх із серця зникне, як будем так жить.

* * *

31 березня 1993 р.

«І тому ми говоримо: «Господь мій помічник і не злякаюсь нікого».

(Послання до євреїв, 13:6)

* * *

Помічник всесильний є Господь Єдиний,
Помагає завжди у тяжкі хвилини.
Хоч і не достойна, бо ж грішна людина,
Перед ним у мене не одна провина.
Не гнівись на мене, Боже мій, не сердься,
Знаєш, що стремління світлі мого серця,
Знаєш мою радість, знаєш мою муку...
Хай повік я бачу добру Твою руку.

1 квітня 1993 р.

**«І мир Божий, що вищий від усякого розуму, хай береже серця ваші,
та ваші думки в Христі Ісусі».**

(Послання св. Ап. Павла до філіп'ян, 4:7)

Одна земля і небо, й Бог один,
Місяць один і сонце одне сяє,
Чом ненависть у вас в серцях палає,
Скажіть мені, абхазець і грузин?!
Адже з вас кожен — то є Божий Син,
А якщо так — ви браття між собою,
То чом не жить родиною одною,
У серці з Божим миром і любов'ю,
Скажіть мені, абхазець і грузин?

* * *

2 квітня 1993 р.

**«Стережіться, щоб ніхто вас не звів філософією та марною оманю, за
переданням людським, за стихіями світу, не за Христом».**

(Послання св. Ап. Павла до колоссян, 2:8)

Можливо, дні вже близяться останні,
Можливо, наступив уже той час, —
Бо ходять різні вчення поміж нас,
Про що і пише у Святім Писанні.
Та я не оступлюсь з шляху того,

Яким велів іти Христос Спаситель, —
Єдиний наш наставник і учитель,
І вірю я у Нього одного.

* * *

3 квітня 1993 р.

«Бо то Ним створено все на небі і на землі — видиме й невидиме, —
чи то престоли, чи то господства, чи то влади, чи то начальства, усе
через Нього і для Нього створено».

(Послання св. Ап. Павла, 7-16)

І Господь Всевишній знає,
Яку долю посилає
Кожному із нас, і душі
Наші Він один спасе.
Усе створено є Богом,
Як цей світ, і в ньому все.
І все створено для нього.
Я теж рук Його творіння,

*

4 квітня 1993 р.

«Ви бо були колись темрявою, тепер же світло в Господі. Поводьтєся,
як сини світла, бо плід світла знаходиться в кожній добрості, і праведності,
і правді».

(Послання св. Ап. Павла до ефесян, 5:8-9)

Щиро прагнім світла праведного ми,
Аби бути Божими дітьми,
Бо як перебувати в темряві будем —
У погибель душі наші заведем.

* * *

5 квітня 1993 р.

«Отож кожен, хто слухає цих моїх слів, виконує їх, подібний до чоло-
віка розумного, що дім свій побудував на камені, і линула злива, і роз-
лилися річки, і буря знялася, і на дім той кинулась, — то не впав, бо на
камені був він заснований».

(Євангеліє від Матвія, 7:24-25)

Після смерті життя не кінчається,
То лиш тільки тіло наше в землю йде.
А душа на небо знову повертається,
І там справедлива вічність її жде.
Та тут ти, людино, на землі готуєш
Для душі майбутнє в краю неземнім, —
Отож є щасливий той, хто дім буде
На камені, а не на піску морським.

6 квітня 1993 р.

«Хваліть усі погани Господа, виславляйте Його всі люди».

(Послання св. Ап. Павла до римлян, 15:11)

* * *

Воздай, моє серце, Богові хвалу,
За те, що хліб і до хліба дає,
За те, що весною зозуля кує,
За срібні холодні струмки,
За те, що живії батьки,
За те, що я чую їх голос,
За стиглий пшениченьки колос,
За леготу пісню мрійливу,
За ніч чарівну, чорнобриву.
За радість мою і печаль,
Й за те, чого так мені жаль...

* * *

7 квітня 1993 р.

«Покладіть ви на Нього усю вашу журбу, бо Він піклується вами».

(Друге соборне послання св. Ап. Павла, 5:7)

Здається, всі хмари зібрались і здавлюють душу,
І знаю, нікуди не дінусь, все вистоять мушу,
О, Боже, як боляче, та нарікати не смію:
На Тебе, мій Боже, кладу і журбу, і надію...

* * *

8 квітня 1993 р.

«Усе прийде до мене, що Отець дає мені, а того, хто до мене приходить, я не вижену геть».

(Євангеліє від Івана, 6:37)

Можливо, це так: негідна я бути з Тобою у небі.

Але ж Сам Ти сказав, що не виженеш того, хто прийде до Тебе.

Я старатимусь йти завжди стежкою правди вузькою,

Хай тут тяжко мені, та там радісно буде з Тобою.

* * *

9 квітня 1993 р.

«Мусить бо тлінне це одягнутись в нетлінне, а смертне це одягтись в безсмертя».

(Перше послання св. Ап. Павла до коринтян, 15:53)

Знову весна і проліски цвітуть, —
Це ще одна морщинка на обличчі.
Із кожним разом все коротший путь,
Та нас до себе Бог наш добрий кличе,
Аби нетлінне тіло дарувать,
Над яким час не буде влади мати.
Жадаймо душу Богові віддати,
Аби могли ми тіло те прийняти.

10 квітня 1993 р.

«Хто тіло моє споживає та кров мою п'є, той має вічне життя, і того воскресну я останнього дня. Бо тіло моє — то правда пожива, моя же кров — то правдиве життя».

(Євангеліє від Івана, 54:56)

Коли йдемо до причастя —
Прийнять тіло Христа й кров, —
То велике маєм щастя,
Як жива в серцях любов,
Як розкаянням омили
Своє тіло від гріха,
Хто зробив нам зло — простили,
Не лишилась й мисль лиха.
Як у думці перебрави,
Наче ткаля, ниточки,
Справи рук своїх і стали
Душами, як діточки,
Життя вічне Бог ласкавий
Дасть нам із святих долонь.
Як ехидний ти й лукавий —
Гніву Він пішле вогонь.

* * *

11 квітня 1993 р.

«І багато народу стелили одержу свою по дорозі, інші ж різали м'яса з дерев і стелили дорогою».

(Євангеліє від Матвія, 24:8)

Коли Христос, Син Божий, в'їхав в Єрусалим, —
Одежею дорогу встеляли перед Ним.
І, славлячи, кидали гілки дерев до ніг
Спасителю всіх грішних, що смерть Він переміг.
І ми усі радієм в цей день, у цю неділю,
Бо на спасіння маєм завжди живу надію,

* * *

12 квітня 1993 р.

«Не судить по обличчю, але суд справедливий чинить».

(Євангеліє від Івана, 7:24)

Хай не зваблює нікого гарне тіло,
Воно на якийсь час є для душі квартира.
Безцінний скарб, якщо душа та щира
І справедливе всяке її діло.

13 квітня 1993 р.

«А я кажу вам: не противтесь злому, і коли вдарить тебе хто у праву щоку твою, підстав йому ліву».

(Євангеліє від Матвія, 5:39)

Волю біль прийняти, ніж зробити,
Волю бути вбита, ніж убити —
Фізична смерть гріху не є страшніша.
Життя земне—то квітка найніжніша:
Вона так швидко-швидко відцвітає,
А душу Бог у небесах чекає.

14 квітня 1993 року.

«Ісус відповів і сказав їй: кожен, хто п'є цю воду, буде прагнути знов, а хто питиме воду, що я йому дам, прагнуть не буде повік. Бо вода, що я дав йому, стане у нім джерелом тієї води, що тече в життя вічне».

(Євангеліє від Івана, 4:13-14)

* * *

О, так! Я хочу неземного!
Я вічного життя бажаю!
І відречуся від усього,
Що крихту хоч неправди має.
Я досконалості жадаю
Так спрагло для душі своєї,
І часто Господа благаю, —
Води живої дай Твоїє!

* * *

15 квітня 1993 р.

«Бо постануть Христи неправдиві і неправдиві пророки, і будуть чинити великі ознаки чуда, що звели б, коли можна, і вибраних».

(Євангеліє від Матвія, 24:24)

О, чудотворці ті, що неправдиві!
Чого шукаєте тут слави і наживи?
Задурюючи всіх у свої сіті,
Гадате, вам вічно жить на світі?
Як не страшитесь ви Божого гніву,
Який неугодне спалить, як кропиву.

16 квітня 1993 р.

«А Ісус скрикнув голосом сильним і духа віддав».

(Євангеліє від Марка, 15:37)

Ісус на плечі взяв свої святі
Всі людські гріхи і помер на хресті.
І кров'ю своєю від них Він омив
Мене і тебе, і з Творцем примирив.
І жить хочу так, щоб Отець не сказав:
Йди геть! Я не знаю тебе і не знав.

17 квітня 1993 р.

«А Бог спокою нехай буде зо всіма вами. Амінь».

(Послання св. Ап. Павла до римлян, 15:33)

Я тремчу від страху, коли кажуть, що Бога немає,
Що людина живе й умирає, й на цьому кінець.
Просто-напросто так, як і квітка, — цвіте й відцвітає...
По своїй доброті ті слова хай простить їм Творець.
Відчуваємо ми, коли вітер нас б'є у обличчя,
Хоч не бачим його, але він же існує таки, —
Як же нам не збагнуть, що є Господь живий і нас кличе,
Аби з Ним перебувать в небесах із віків по віки.

* * *

ЛЮБОВ В ДУШІ ЛЕЛІЮ

Може то наснилось мені лишень:
Вогнище і мрії, і пісні.
І зірки, як стиглі краплі вишень,
У бездонній темній вишині.
Що забули друзі так раптово,
Мов мене і зовсім не було...
Та прийшло моїм рятунком слово,
Чебрецевим квітом розцвіло.
Що було, то кануло в минуле,
Та воно усе ж таки було.
Те, що є, я б з радістю забула,
Якби воно душу не пекло...

* * *

Я у снах прийду до тебе,
коли срібло ніч пряде.
Ти побачиш,
усміхнешся —
Не обіймеш, не торкнешся —
мене ранок украде.

Я нечутною ходою
Ступлю в тишу голубу, —
У реальність
не вернуся,
І для тебе обернуся
У кохання і журбу...

01.1991

На святій моїй безкрайній,
милій Україні
Вруняться високі трави
і крянки полині.
Не від того полиночку
так гірчить на серці,
Чом нас ділять:
східняки то, а то —
западенці.

Однієї ж землі діти,
краю чарівного,
Ми усі є українці,
кореня одного.
А недоброю рукою,
підступно і скрито,
Сіють розбрат поміж нами,
як осет у жито.

29.06.1991.

* * *

Скільки літ сплигло, минуло,
а я пам'ятаю.
І на собі отой погляд
досі відчуваю.
Медсестра спитала:
— Звідки? —
Очі сині-сині...
— З Чернівців,—відповіла я,—
що на Буковині.
Гострий погляд:
— Западяни.
Паршивії люди!..—
І встромилися слова ті
ножами у груди...

* * *

Нехай у мене сил —
як макова зернина.
Нехай слабка —
як павутини нить.
Але мене не в змозі
ні зломить,
Ані здолать,
поклавши на коліна...

З любов'ю ти приймай,
як радість, так і смуток.—
У кого є палац,
а в тебе — лиш закуток...
Не заздри, бо ми всі
оте лиш мати будем,
Що тут, на цій землі,
змогли віддати людям.

16.06.1992.

* * *

Дощі, дощі, дощі, дощі...
Розгрузло навкруги.
Змокрілі хиляться кущі,
Чорніють пологи.

Шумлять яри, шумлять річки
І мулять береги.
Стоять печально копички,
Не складені в стоги...

Літо, 1991.

* * *

Ви мою душу так от... на долоню.
Обіздрити і... стиснути в кулак.
Та не надійтесь: я сльози не зроню,
А крил моїх не обламають ніяк!

Ти не гірчи, о серце, полиново.
Тобі чи, мій неспокою, звикать?
Ти променись любов'ю веселково,
А що не варте — сил своїх не трать.

Ви мою душу так ось... Бог суддя вам...
Як вітер хвилю в скелі... Та нехай!
А я віддамся спілим літнім травам, —
Там чистота! Там цвіту дивограй!

Чи мало моці? Вистоять не в змозі?
Та грець із вами — надто честь мала!
Мені завжди було не по дорозі,
Де павутиння заздрості і зла.

02.07.1991.

Як хочеться іти без відпочинку, —
І стежок не питаючи, й шляхів,
Щоб на пропахлу вітром одежинку
Замріяно листок багрянний сів.

Іти і йти, впиваючись чарами
Осіньної казкової пори,
В обіймах захвату і легкої жури,
Лісами заворожена й горами...

* * *

С. Д. І.

Зажурена, задумана,
як ніч від смутку, темная...
Вуста від болю стигнуть,
поблідлі, як стіна.
У світі цім беззахисна,
нога тремка, непевная, —
Ой доленько, ой ясная,
чому ж така сумтна?..

Не обіймав за плеченьки —
надія і опоронька,
Не мовив слово ніжнєє...
Безрадісна, одна...
Як на вітру осінньому
самтіння тополенька...
Ой доленько, ой ясная,
чому ж така сумна?..

* * *

Іще темрява нічна не відійшла,
В барвінковий цвіт ще небо не вдягалось,
Коли тільки ледь на світ благослолялось,—
Я з'явилась. Я небажана прийшла...

В дивоколі ніч ще зорі не кришила,
Тільки вечір десь з-за обрію ступав,
Ти від пострілу спіткнувся і упав.
І хвилинка раптом біг свій зупинила...

В нас один і рік, і місяць, і число, —
Тільки ти свій путь закінчив, я почала,
Я й сама такої долі не чекала,
Та якби ж то так, як мріється, було...

18.10.1991.

Листя опада в напівсуху траву, —
О часе, все підвладне твою плину!
В кінці кінців я струни обірву
І срібну арфу геть відкину.

Серденько замкну, й хай воно мовчить,
Пісень затихнуть дивні переливи,
І осінь засумує, задощить,
Під листопаду золотії зливи...

17.10.1991.

* * *

Обіцяти нічого не треба —
Усе вирішить доля за нас.
Не хили мені синього неба,
Не даруй мені з зірок прикрас.

Не зривай білосніжне латаття, —
Не для того воно розцвіло.
Ти мене приведи до багаття,
Хай затишне обійме тепло.

Бо на серці січневі замети, —
Скинь пелену із сірих очей.
Я втомилась,—не бачиш невже ти?—
Від високих красивих речей.

Не хили мені синього неба,
Не даруй мені з зірок прикрас.
Обіцяти нічого не треба —
Бо все вирішить доля за нас...

22.10.1991.

* * *

Життя могого виткався сувій,
Чималий уже таки доволі.
На полотні отому дивнім мій
Кожен слідок, немов листок на полі...

Життя малює й кожен день, і рік,
В вічний узір незримою рукою. —
Добро і зло, здійсненне тобою, —
Не випереш, не вибілиш повік...

* * *

На моїм шляху, якби змогли,
Ви б безкрайне море розлили.
Насадили б хаші, не сади, —
Щоб моєї вже не чуть ходи.
Вдень копали б яму і вночі,
На мою голівку плетучи
Терновий віночок потайки, —
Совість не здригнула б вам руки...

* * *

Ні, не чаклунка я, повір, —
Моя душа лиш нароствір.
Твій сон блакитний промине...
Ти просто видумав мене.

* * *

Покинув рідний край уже давно.
Забута ним зелена Буковина.
І жаль мені її блудного сина,
Якому жити де — усе одно...

Чека оселя батьківська й чека,
А маму будить тиша опівночі.
У шибку стукне — серце затріпоче,
Та вітру то невидима рука...

Постаршав сад, вірніше — постарів,
І стовбури порепані й пошерхлі.
Не раз долоні снилися твої теплі
Йому серед метелиць і снігів...

Мов яблунь цвіт — матусина коса,
Чи бачив ти, коли вона біліла?
Чи знав же, як душа її боліла,
Коли на щоки падала роса?..

А ліс стоїть такий же, як й колись,
Лиш молодняк при боці притулився,
Нема трапети... Тільки пень лишився.
А як вона любила синю вись!

Вже батько відійшов у небуття,
Дубовий хрест у головах німує.
Вбіймає його легіт, дощ цілує, —
Чи душу не схвилює каяття?..

Квітує буковинська весна.
Й розквітне там, де ти, —
в Санкт-Петербурзі,
Та тільки не з калиною у лузі,
І пишна не така та чарівна.
І соловей затьохкає, отам,
Між білопінним віттям черемшини.
І думкою ти враз до Буковини
Злетиши — у дорогий чудовий храм...

ЧУЖА ЗЕМЛЯ

I.

Чужа земля. Навкруг чужа земля.
Таїться смерть, залишена війною,
Майже під кожним кущиком, сосною
В видолинку солдати в штабеля.
Складені, сплять собі отак-то.
Їх не розбудять 'співом солов'ї...
Й яке то має значення — чиї!
Чийсь син то є, коханий, а чи тато.
Над ними тільки хмара проплива,
Й тумани сиві ризами вкривають.
Здається, щό вітри аж притихають
В долині тій, й засмучена трава...

II.

Кого хвилює — винен ти чи ні,
Кого болять змарновані роки?
Тільки лише Хиж — озеро глибоке,
Й старий човен — розрада в вихідні...

III.

Чужа земля. І небо. І ліси.
Обрію далі зором не сягнути...
А в літній вечір тихі голоси
На Буковині так далеко чути!
Журливо мати черпає води,
А батько косить трави запашисті,
І, Боже мій, як хочеться туди,
Де небо сине, зорі променисті!
А сестри вже давно на виданні.
Над маками гудуть сп'янілі бджоли...
О, кінчиться колись це чи ніколи?!
Бо тут — не дні. Тут роки, а не дні...
Чужа земля. Кругом чужа земля...

* * *

Самотність відчуваю враз,
Немов би у глухому лісі.
А вітер коркушиться в стрісі,
І вповідає вічний сказ.

Він теж самотній у цей час,
Як же і я у цю хвилину.
І я думками уже лину,
Де пройдено було не раз.

Де пам'ята не тільки лиш
мене одну, а луг, потоки,
Нечемний вітер синьоокий,
Що полоха грайливо тиш.

Де слід незримий залишивсь
Батьків, дідів — усього роду.
І білий цвіт п'яного глоду
Й тепер квітує, як колись...

Летиш, о думонько, летиш,
У синь небес, у простір поля!
Куди сягнуть не в силі погляд. —
Як любиш дуже — серцем вздриш!..
22.02.1992.

* * *

А Всесвіт кличе, мов неземна я. —
В ту мить здається, що тут чужая.
Що я з'явилась сюди у гості
На час недовгий із високості...

А тихий вечір в саду ночує,
Колише землю, луги чарує.
Голубить стіни старого дому,
І засумує душа по ньому...

Ясени й верби мрії гойдають,
І сум, і щастя не відцвітають.
Палають в серці, аж дві любові, —
Ясні, як зорі ті вдосвіткові...

А Всесвіт кличе, мов неземна я,
В ту мить здається, що тут чужая...
А тихий вечір в саду ночує,
Душа по ньому враз засумує...
23.03.1992.

І радість, і печаль — усе скороминуше,
Як черемховий цвіт, розквітне й відцвіте.
І я люблю цей світ все дужче, дужче, дужче,
Можливо, лиш за те, можливо, лиш за те.

І серце пломенить любов'ю неземною
До всього, що живе, буває, виграє.
Один космічний день із щастям і журбою,
Приймаю так, як є, приймаю так, як є.

18.03.1992.

В. Івасюку

Мої очі привертає
раптом погляд Твій:
— Й не таке в житті буває —
вистоять зумій.
Не здавайсь, не зупинися —
вір і побори,
І не тлій, не попелися —
до кінця гори.
Не давай же спочивати
на чолі журбі,
Сили ж бо таке багате
джерело в тобі!—
В отвіт вдячно стрепенулось
серденько мое,
І полегшено зітхнулось:
— Добре, що Ти є...

18.04.1992.

* * *

Я пам'ятаю все! Розквітлу черемшину,
І сині вечори, і перші зірки,
У травах росяних ледь видиму стежину,
І трепетне тепло бентежної руки.

Мрійливий Дереглуй, і верби похилені,
Лякливу тінь в воді лиш вітер колихне.
Під місяцем ясним розмови нескінченні
І щастя промінке, як сонце весняне...

* * *

А весна ворожить!
А весна чаклує!
Щедро щастя неземне
І хмільне дарує...
Ой, би побродити
лугом понад вечір,
Та й би мене обіймав ти
злегонька за плечі...
Небо синє-синє,
в ньому перші зорі, —
Купаються, як русалки,
в безкрайньому морі...
Пташкам в зелен-листі
любо щебетати, —
А я хочу їх послухать —
іще постояти...
Як тебе покинуть
вечора такого? —
А як ляжу пізно спати —
не втрачу нічого...
Дай же свою руку —
надійну й гарячу,
Бо за очі нічка ловить —
нічого не бачу...
В'ється між травною
стежечка струмочком, —
Аби тільки не проросла
гірким полиночком...

* * *

О, прекрасний, о, чарівний краю!
Кращого за тебе я не знаю.
Знаю лиш те, що є на світі рай!
Ім'я його величне — Буковина! —
Землі цієї дивної перлина...
Співай, о моє серденько, співай!..
Не знайти ніде краси такої
І світанків чистоти святої.
А ще — коли квітує буйний май!
Бузок у росах-кришталі іскристім,
Як сонце втопить вії в зелен-листі...
Співай, о моє серденько, співай!..
Де ще такі ночі сині-сині?
Місячні, п'янки і солов'їні,
І зорів заворожений розмай...

Цю неземную п'ючи насолоду,
Вже не заснути до самого сходу...
Співай, о мое серденько, співай!..

Води кршиталеві і холодні,
І сади, і поле плодородні.
І пагорби, долини, ліс і гай.
І поляни, й толоки і діброви,
Такії мальовничі і казкові!..
Співай, о мое серденько, співай!..
16.05.1992.

В час літній чи зимові холоди,
Можливо вдень, а може й опівночі
У шибку стукне... серце затріпоче...
І вернеться син блудний назавжди...
18.06.1992.

* * *

Настане час — не стане і мене.
А навкруги не зміниться нічого.
Весна пройде і літо промайне,
Пора наступить листя золотого...

Жалію? Ні. Печалюся? Також.
Такий закон життя цього земного.
І множ скарби, щопохвилинно множ
Добра того нетлінного, живого.

Прожити просто так на цій землі,
Для себе лиш—це зникнути безслідно.
Немов би й не родився взагалі,
Як все оте, що відквіта безплідно...

А поки що буєє зелен-май,
І вечори замріяні і п'яні.
І цей земний, чарівний пишний рай,
Весь тоне у зозулинім куванні...
01.06.1992.

* * *

Не винна я, не винен ти, —
Обое рівні, два світи.
А в чому річ? У тому річ:
Одне — то ранок, друге — ніч.
В одним і другим чари є, —
Ніч зіроньками сяйво лле.
Блакить же ранок вистеля,—

Обом радіє їм земля.
І що ж тоді? І в чому суть?
А в тім, що разом їм не быть.
Не винна я. Не винен ти:
Обоє — різні два світи.

01.07.1992.

Україно моя люба, Україно мила,
Я без тебе би пропала, бо ніде не сила
Було би в чужому краї мені жити, знаю, —
Бо тебе лиш, Україно, я одну кохаю.
Я б не мала в цьому світі ніде пристанівки,
Якби стіни покинула рідної домівки.
Я б блукала, як причинна, не мала покою,
Я би снила і марила, Вкраїно, тобою.
Тут родилась і зросла я, Батьківщино славна,
Тут подиху із вуст злетить пелюстка остання.
Я щаслива і весела, як весною квітка —
Бо на цій землі великій я не є сирітка.

* * *

Душу біль розрива,
о, мій Боже святий!..
Гіркі сльози течуть
і листок мочать білий.
Крикнуть хочеться так,
аж би світ чув цілий:
Скарай, Господи, їх!
Правий гнів свій пролий.
Покарай, Боже, тих,
по чій волі страшній
Хлопців кров молода
чужу землю поїла.
І забутих тепер. Вже нема до них діла,
До їх долі, до бід
у державі своїй...
Зупинялись серця в розпечених пісках,
А у ріднім краю
часто падали зорі.
І сивіли мами
у невішному горі,
І мовчали сини
в похоронних вінках...
Хто те пекло пройшов

і вернувся живий:
Хтось без рук, хтось без ніг,
і вогнем горять рани.
Хто лишивсь і цілий — в нього горе
не тане
У розбитій душі... О, мій Боже святий!..

* * *

В полі на трьох межах три могили,
Іх густі кущі малини вкрили...
І горять вогняно-рубінові
Ягоди, немов краплини крові...

З яких воєн в травах цих шовкових
Лежите ви, русі, чорноброві?
І чия земля вам груди давить,
Чий же вітер панахиду править?

Хто ви? Українці? Італійці?
Австріяки? Сонце яке вранці —
Рідне сходить чи чуже над вами,
Чиї роси скапують сльозами?..

В полі на трьох межах три могили,
Іх густі кущі малини вкрили.

* * *

Чебрець, чебрець — маленька скромна квітка
Куди б не йшла я, чи вертала звідки —
І проводжай мене, і зустрічай.

Нехай цвітуть троянди і жоржини,
Та мого краю пагорби й долини
Ти ніжним квітом вічно вповивай.
Хай вечори тобою пахнуть хмільно,
На серці буде радісно й спокійно.

* * *

І як відчувалось, то так воно й сталося,
Та серцю хотілось співати
Від щастя хмільного, такого сліпого —
Що, розуме, міг ти сказати?
І дав йому волю — іди, розбивайся,
Розбризкуй багряні перлини, —
Та тільки не кайся, ніколи не кайся
За ці безумні хвилини.

* * *

Простягаєш руки ти до мене:
— Йди, іди же! — маниш і зовеш.
Відчуваю дихання вогненне
Я твоє. І знаю, знаю — ждеш.

І до тебе тихо прихилиюсь,
Як трава росиста у саду.
Я вагаюсь, я іще вагаюсь,
Та, здається, мить ще — і піду.

Будемо по світу десь блукати,
(Хай простить, як може, мене Бог).
Будуть і сміятись, і ридати
Душі неприкаяні обох...

Простягаєш руки ти до мене:
— Йди, іди же, — маниш і зовеш.
Відчуваю дихання вогненне
Я твоє. І знаю, знаю — ждеш...

О князю ночі! О, місяцю ясний!
Ти справді предивний! Ти дійсно прекрасний!
О чом до кімнати заходиш зухвало?
Хіба в дивоколі зірок тобі мало?..

Чом ніжно голубиш промінням волосся? —
Не твоя кохана, тобі лиш здалося.
Мені не зрівнятись красою з зірками, —
І глянь, який простір лежить поміж нами!

Не треба на руку мені надягати
Свій перстень чарівний із чорним агатом.
Ти вічний, я — смертна, не рівня з тобою,
Чом срібнее сяйво кидаєш фатою?..

* * *

Задивились верби в тихий Дереглуй,
Там вмиває місяць личко молоде.
Українська цісне, душеньку чаруй,
Бо нема за тебе кращої ніде.
Той знайде причину, щоб покинуть дім,
Хто шукає щастя у чужих краях.
Тільки я без тебе була б в світі цім
Вічно сиротою, рідная моя.

* * *

Увесь світ у мені й в усьому світі — я.
Я волелюбний птах, не терплячий неволі.
Нема на мене грат і стін, доле моя,
І не шукай місця в мені слабкі чи кволі.

Немає їх давно, в безсиллі ти сама
Стоїш переді мною з задумою на лобі.
І пута, й кайдани — усе дарма, дарма, —
Поразка не моя, та в шані ти, не в злобі.

Та не змиривсь усе ж іще чорний туман
І часто повстає ворожими димами.
Затьмить ясну блакить? То лиш самообман.
Небес не затулить мохнатими руками...

Є сонце племінке в тісних грудях моїх,
Воно і хмар, і туч темряву протинає.
Промінням золотим любові вся і всіх,
Розквітнувши навік, крилато обіймає...

Мене не зупинить. Нічим не полонить.
Ніяк не закуват сталевими ланцями,
Бо я у тій зорі, що в вишині горить,
У леготі, в листку, у росах вечорами.

Увесь світ у мені, й у всьому світі я!
Я волелюбний птах, не терплячий неволі.

Серпень, 1992.

* * *

Сьогодні, може, вас востаннє бачу,
Сховавши в серці образ ваш навік.
Знаю, для вас нічого я не значу, —
Забудете так швидко мій поріг.

Та в мить оцю аж в душу проникає
Ваш ясний погляд... Очі б відвести...
У світі цім нічого не єднає
Нас — різні долі, і шляхи, й мости.

І своя радість, і тривога, й смуток,
Та в Бога щастя я для вас молю, —
У вас — весь світ, у мене — цей закуток,
Який я так же віддано люблю...

Вам невідомо те, що я прощаюсь
З вами, далека від усіх тепер. —
Веселі ви... Я також посміхаюсь...
Лиш вечір журно за вікном завмер.

Серпень, 1992.

* * *

Я стільки чула теплих слів! —
Їх не скупились дарувати.
Але ніхто так й не зумів
Мене тим словом врятувати,—
Бо воно тануло, як сніг,
І силу так свою втрачало.
Сніг хоч водою стати зміг,
Воно ж краплиною не стало...
Проміння й найпрекрасних зір
Зігрить нікого не спосібне...
А я люблю потоки з гір —
У золоті сонця диво срібне.
Мрій чарівний маленький світ
В житті моїм—краплина раю,—
Не зачинив своїх воріт
Переді мнов. За що?.. Не знаю...

ОДИН СЕЗОН

Один сезон! Тільки один сезон!
У пурпурі, у золоті, у сріблі,
Коли простори неба ледь поблідлі,
Й дві музики, що злились в унісон,
Величні! Дивні! Осені й душі!
В казковім світі, сонячній тиші.
Я без вагань, неначе змах крила,
Життя своє отак би віддала
За цей чудовий неземний сезон!
За цей прекрасний чарівний полон!
Завороживши все навкруг собою,
Спадаючи, як зорями, листвою...
Один сезон... Лишень один сезон...
У пурпурі, у золоті, у сріблі...
Коли простори неба ледь поблідлі,
Й дві музики, що злились в унісон...

* * *

Бичок зростав такий смішний,
Його любили й доглядали,
І оберемок запашний
Трави у ясла підкидали.

Він так радів, як заглядав
Хтось з хазяїв його до нього.
«Вмирай!» — казали й він лягав,
Поклавши морду на підлогу.
Та з бойні люди враз прийшли —
Машини кузов, мов ті грати...
І він не знав, що повезли
Його насправді умирати...
29 вересня 1992 року.

* * *

Може смішно, може страшно,
Чи безглуздо взагалі.
Може найнерозумніша
На усій оцій землі.
Та любов собі я хочу,
Як не дивно, не людську —
Але вовчу... Так, так — вовчу!
Тай і відданість таку.
25.09.1992.

* * *

Опівночі поїзд прошумів,
А я іще і очі не стулила.
Ніч осіння поміж чорних брів
Золотистий місяць почепила.
Сплять спокійно втомлені поля,
Канувши у тишу прохолодну,
І десь хтось вигойдує маля.
Хтось—молитву шепче похоронну...
25.09.1992.

* * *

Повір, квіти чують і бачуть,
Як люди сміються і плачуть.
Радіють, сумують і мріють,
Коли весняні вітри віють...

А ми із страшною любов'ю
Зриваєм, зеленою кров'ю
Забризкавши й душу у тілі,
Осліплі, оглухлі, зчерствілі...

Всміхнулась подружка рум'яно:
— Дурниць не кажи таких, Анно,
Подумають, — порух рукою, —
Що в тебе не те з головою...
Вересень, 1992.

Прийшла весна, та зовсім друга.
Прийшла і осінь — та не та.
А ти не згідний лиш на друга, —
Тебе знов вабить висота.
Але ніщо не повторити:
Ні що пройшов, ні що прожив.
І вже тобі не запалити
Вогонь, що сам ти погасив...

Вересень, 1992.

* * *

Оті часи сніги не заметуть,
В душі той біль не відболить ніколи,
А їм й на тому світі не забудь,
Як шелестить хлібами рідне поле.

Австралія, Канада, а чи США
Землею стали їхньою вже нині, —
Але навек залишилась душа
На рідній неповторній Батьківщині.

Вересень, 1992.

* * *

Стара, недужа. Порає, як може,
І в хаті, й на леваді... Все сама.
Ніхто не прийде і не допоможе, —
З Богом живе, нікого більш нема.

Хоч, правда, є дочка у місті, внуки
(у них самих дитя вже підроста),
І вибавили всіх їх її руки,
І щедра була серця доброта...

Тепер одна. І у кімнатах кроки,
Неначе бубон, в тишині гучать,
І баби, й хати очі одинокі
Такі у світі... Мовчазно кричать.

Вересень 1992.

* * *

Золотисті лабузини
Жне сама...
Хвильку стане, відпочине, —
Йде ж зима...
Хоч не так іще і близько,
Та уже
Опустились хмари низько,

І стриже
Вітер зачіску щомиті
Деревам.
Все би встигнуть поробити
Й тут, і там.
Бо як стане цілувати
Землю дощ,
То надвір не вийдеш з хати,
Хоч-не-хоч...

25.09.1992.

* * *

Сонце на схилі.
Проміння запуталось в листі.
Вечір далеко.
Ще роси не впали іскристі.
Вітер затихнув
І хвилі дрібнії не котить.
Батько, схилившись,
Ячмінь на подвір'ї молотить,
Мати поблизу,
Шурхоце лабуз у долонях.
Тінь прошмигнула —
І сіла на зрізаний сонях.
Присмерк не йде ще,
Та ледь посмутнішали стіни.
Днина, втомившись,
Згасає, чекаючи зміни.
Кварта, об камінь
Ударившись, дзенькнула срібно.
Ясен вербичці
Шепоче: «Чарівна царівно».
Стиха співає
Надворі співаночку мати,
Осінь і небо.
Заслухавшись, я й рідна хата.
Й любо так жити
На світоньку цьому, так мило.
Пісне свята!
Незмірна любове і сило!..
Сонце на схилі,
Проміння заплуталось в листі.
Вечір далеко,
Ще роси не впали іскристі.

25.09.1992.

П. Міхневичу

О, величний, мудрий орле,
не складайте крила!
Нашу землю Буковинську
сонцем освітила
Ваша судьба великая
славою дивною!
Не складайте, орле, крила,
вкриті сивиною.
Хай буяє квітом травень,
спів пташиний лине,
Нехай осінь променіє
крянгами калини,
І вітри розносять листя,
і п'янить їх воля, —
Хай роки ідуть-минають:
така їхня доля.
Душа ж ваша, як зірниця,
в небесах весною. —
Не складайте, орле, крила,
вкриті сивиною.

18.10.1992.

* * *

Горять на деревах уже останні
Листочки, як вогні у пізній час.
Життя моє — ніщо у порівнянні
З любов'ю, що несу її до Вас...

Вітри тужливо просяться до хати,
І небо часто плаче з висоти...
Як про свою любов Вам розказати?
Хіба, в долонях серце піднести?..

26.10.1992.

* * *

Знаходить не хотіла б вже нічого,
Щоб не втрачати, бо то так болить!
Кохати не бажала я нікого, —
Мені сказав ти: «Не хотіла жити!»

А я дивилась крізь роси краплини,
У розпачі, у гніві, у мольбі.
І на вітрах листочком горобини

Тремтіла, непотрібна і тобі.
Лиш за вікном шуміли вірні клени,
А бузина трусила білий цвіт.
І промінь золотий прийшов до мене,
Шепнув: «Тобі від сонечка привіт!»

А ти стояв, як лев, переді мною,
Красивий, сильний, гордий... тільки враз
Мені ти здався мишею рудою,
І сміху водоспад дзвінкий зірвавсь,

Не знаю, що в тобі там сколихнулось,
Що до моєї нахиливсь шоки.
І чом же я від тебе відсахнулась,
Тобі, напевне, й досі невтямки...

11.11.1992.

* * *

В цей час хтось робить вірний хід конем,
А хтось води зачерпує в відерце.
Мені ж усе частіше, з кожним днем
Болить і коле нерозумне серце.

Хтось радить їсти ранками медку,
А хтось — суніці лісовій спілі.
А я берізку бачу ген тонку
Із раною роздертою на тілі...

11.11.1992.

СЕСТРА

Г. П. Маковій

У тяжкую і печальную пору,
Бог післав мені, немов зорю, сестру —
Відчинились тихо двері, увайшла:
І людину у ній рідну я знайшла.

Не родинна в наших жилах тече кров, —
Та душа її — безмежна любов.
Як травневі роси, серця чистота,
Наче яблунь цвіт — чарівна і проста.

Її врода неземної висоти,
І рокам над нею влади не знайти.
Оповиту сонцем, вмитою дощем,
Її бачу я трояндовим кущем.

Що наступний принесе день—хто ж то зна?
У чий судьбі зима, в чий — весна.
Мені ж Бог післав у літнюю пору,
Наче зіроньку, прекрасною сестру.

Грудень, 1992.

* * *

Тихенько падав сніг маленькими зірками, —
Все срібло чарівне трусила темна вись.
І щедра була ніч така колядниками,
І линула хвала Христові, як колись!

Різдво святее те для мене свято вдвічі,
За зустріч дорогу, даровану мені.
За те, що я змогла дивитись в любі вічі,
І слухать голос той, що чую й уві сні...

А дивна коляда у небеса злітала,
Щоб щастям неземним весь світ заповонить.
А я мою любов в душі своїй благала:
«Не йди! Не йди! Побудь! Ще хвилечку! Ще мить!»

А сніг усе кружляв маленькими зірками,
Все срібло чарівне трусила темна вись.
І щедра була ніч така колядниками,
І линула хвала Христові, як колись...

Січень, 1993.

* * *

О, як люблю! О, як люблю я свято!
Ніхто не зможе так тебе любити!
Від тебе рада я усе приймати, —
І крихту щастя, і журби багато.

О, світе мій! Тобі повік не знати,
Що, як єдине сонце в дивоколі,
Так ти для мене. Й була б вдячна долі
Не серце лиш, життя тобі віддати.

Душа моя! З тобою зустріч хвилі
Найбільшим Божим даром є для мене.
Рука твоя торкнеться де — священне.
Та хвильки ті, мов птахи, бистрокрилі.

В. Юдіну

Січень, 1993.

Розкажи мені про степ! Він являється
В мої думи, сни, світанки, вечори...
Світла мрія, що так довго не збувається...
Говори мені про степ ти, говори!..

Потонути хочу так я у безкрайньому
Морі срібному густої ковили
В час, коли для поцілунку сонцю ранньому
Пелюстки-вуста тюльпани простягли...

Так жадаю бачить, чарів повною,
Оповиту в темно-синю пелену,
Заворожливую, зоряну, бездонною,
Хоч один раз степовую ніч дивну...

Розкажи мені про степ! Він являється
В мої думи, сни, світанки, вечори...
Світла мрія, що так довго не збувається.
Говори мені про степ ти, говори!..

* * *

В. Юдіну, Січень, 1993.

Тебе поїзд везе до безкрайніх полів, —
Ковили край і ніжних тюльпанів.
Там, як спіють лани, лине жайвора спів,
А зимою — вітри невблаганні...

Все вперед і вперед, — мовить стукіт коліс,
Усе швидше зникають із виду
Голі луки й луги, і задуманий ліс, —
Буковинські оці краєвиди...

Тебе поїзд везе і крізь день, і крізь ніч.
Сонце, й зорі ясні проводжають.
Тебе поїзд везе і крізь мить протиріч,
Що спалахують в серці й згасають...

* * *

Глибинне! А у чім воно, скажіть?
В якій науці? У вченні якому?
А, може, то — розквітла ніжна віть?
Або ж воно у паростку малому?
А, може, то травинки корінець,
У полі, де нуртує озерце,
Тонесенький надії промінець,

Воскреслий омертвіле чиєсь серце?
А, може, у краплиночці роси
Воно, оте глибинне, у зернині?
А, може, то є рідні голоси?
Або ж воно в народженій дитині?
У весняній паруючій землі,
Всепереможній маминій любові,
У хлібові насущнім на столі,
Ісусом на хресті пролитій крові?..
Так в чому те глибинне є? Скажіть?..
Не знаю, як для кого, та для мене
У цьому! І повік благоговіть
Я буду перед цим, — воно священне!..

Лютий, 1993.

* * *

Зима іще відходить не хоче —
Та вже тоне від сонечка сніг,
І струмочки збігають охоче,
Розсипаючи радісний сміх.

Вивільняються стежки з-під снігу,
Сині проліски дивляться в світ.
І, відчувши весняну відлигу,
Ліс очікує птахів приліт...

Березень, 1993.

* * *

Так хочу пірнути у море людське!
Забути про все — і веселе, й гірке,
Від всього звільнившись—тривоги і турбот,
Болючих падінь, і від хмільних висот, —

По вулицях міста блукать і блукать.
Так просто, без цілі, ніщо не шукать.
Закохана в світ весь — іти і іти!
І сонце любові у серці нести!

Березень 1993

* * *

Жити! — серце збилося благально,
Очі сірі весь світ обіймали,
А вони душі мертвії мали
У собі — як би це не печально.

Не пробити краплинці граніту.
Не здригнулись їх совісті й досі.
А у мене лишень стільки світу,
Що в вікні, як у весну, так в осінь...

Березень 1993.

* * *

Світ увесь нам сміється весняно.
На душі так бентежно і гарно!
Ми від щастя нічого не бачим,
Вітер студить обличчя гарячі...
Мої руки в твоїх потонули —
Ми про все на землі цій забули.
Ясні очі зірницями сяють,
Бо серця від кохання палають...
Боже мій! Що зі мною сьогодні?!
Ах!.. Це проліски сині в долоні...

Березень 1993

* * *

Я хочу жити! Жити! Жити! Жити!
О доле моя, сліз вже не стає.
Я вже не можу зболено тужити,
Стікає кров'ю серденько моє.

Ти подивись в очей моїх озера —
Я мов маленьке загнане звіря,
А будь жадаю радісна й весела,
Промінітись від щастя, мов зоря.

О доле моя! Як тебе молити?
Я вже не маю ані сил, ні слів.
Я хочу жити! Жити, жити, жити.
Я хочу пити солов'їний спів.

О, доле моя! Як тебе молити?
Нехай й для мене ранок розцвіте,
Хай зникне ніч безмежна і глибока—
Засяє диво-сонце золоте.

Я світ оцей так дуже полюбила! —
Душа моя в одне із ним злилась.
Чом підтинаєш, доле, мені крила
Аби у небо я не піднялась?..

Я хочу жити! Жити! Жити! Жити!
1 травня 1993.

Я не така... Давно вже не така.
Досвід життя... Та що там говорити!
Тільки душа тендітна і тремка —
Ще й досі не навчилась не тужити...

О, білий цвіте, оповивший світ!
О, п'янкесте травневого світанку!
Життя моє, чом, мов колючий дріт?
Чи так воно вже буде до останку?..

Як дивно пахне свіжістю трави!
Яка бездонна просинь дивокраю!..
Я не схилю своєї голови
Ні перед чим. Таку вже вдачу маю...

Я не така. Давно вже не така.
Досвід життя. Та що там говорити!
Тільки душа тендітна і тремка —
Ще й досі не навчилась не тужити...
Травень 1993.

* * *

Весна. Верба вже листя розпустила.
А на душі так сумно чомусь стало...
Може, тому, що я тебе любила!
Може, тому, що я тебе кохала?

Птахи пірнають хмільно в високості,
Їх волею так солодко впиватись!
А ти приходиш зрідка так у гості...
А може краще зовсім не стрічатись?

Весна. Верба вже листя розпустила,
А серце щось так боляче стискає.
Може, тому, що я тебе любила?
А, може, то кохання не вгасає...
Травень 1993

• * •

ВІН був. І очі його сині
Дивились гордо і благально.
Він був. І ось немає нині.
І на душі чомусь печально.

Ми не хотіли розуміти,
Що в двох серцях — одне кохання.
Воліли так ось, і горіти,
Мов зорі, — вечора й світання...

Уже весна зазеленіла,
А я іще літа рахую.
Може життя я зрозуміла,
Бо тихий спокій в собі чую...
Травень 1993.

* * *

Весна наша буйноквітом відпалала,
І нежданно раптом випала снігами.
Я від холоду і болю старша стала —
Пісня дивна десь розтанула димами.

На коліна не ставай. Я не бажаю.
Ні до чого це усе, вже міг би знати.
Я із тих, що тільки раз в житті кохають.
І не маю більше що тобі сказати.

.....
Весна наша буйноквітом відпалала...
Травень 1993.

* * *

О, знаю, на землі цій варто жити
Тільки тому, що вечір такий синій,
Що душу свою можу я омита
В сьайві зірниць і пісні журавлиній.

Тому, що поле житом колоситься,
А серце іще повниться любов'ю.
Що рідная земля мені не сниться —
Я з нею завжди, а вона зі мною.

О, знаю, на землі цій варто жити
Тільки тому, що поруч сива мати.
Що я її ще можу обіймити,
Що можу я її поцілувати.

Тому, що роси хилять трави низько,
Що ще не розучилась дивуватись.
Що друзі вірні є далеко й близько,
Що можу я і плакати, й сміятись.

О, знаю, на землі цій варто жити
Тільки тому, що вечір такий синій,
Що душу свою можу я омита
В сьайві зірниць і пісні журавлиній...
Травень 1993.

Пр. О. Івасюк.

Подаруй собі день, коли все зеленіє, цвіте,
Усі справи відкинь, хоч у тебе багато їх, знаю.
Захмелій від краси, нехай щастя це, може, просте,—
Чарів травня напийсь. На землі цій святіших немає.

Утопись в морі трав, що у час цей такі п'янки,
Притули до лица вишні буйно розквітлої гілку.
А в вечірній порі, коли звуки такі гомінкі,
Ти зустрінь золоту, в синє небо закохану, зірку...

Травень 1993.

* * *

У травах, у листі усе потонуло,
І ніжно-зелений весь світ.
А небо блакитний намет розтягнуло
Від ранку рожевих воріт.

А вітер несе чарівні аромати, —
І як же тут не захмелить?!
Земля у собі все змогла поєднати —
І юність, і мудрість століть...

Травень 1993.

* * *

Роки ідуть, і їх не зупинить.
Відквітнуть знову айстри біля хати.
Роки летять. Не хочуть зачекати.
Ані на час, ані лишень на мить...

Зустрінемося, — і серце защемить,
І хвилюванням, й світлою любов'ю.
Й весна і осінь душу полонить
Розмаєм цвіту й листя жовтизною...
Травень 1993.

БУДУ ЖИТИ

Пр. М. П. Г.

Вихором шаленим смерч ввірвавсь, як тать,
Що й ніхто не в змозі був протистоять.
І так безсердечно серед квіту й трав
Молоде деревце, тішачись, зламав.
Темні хмари сонце заступили враз,
І, здалось, назавжди день ясний погас.
І нема просвітку, тільки лиш одна
Світ заповонила чорна пелена...

Хай мороз бездушно вдарив травень,
І вітрів, дощів не зупинити...
Я ж проб'юсь, як едельвейс, крізь камінь, —
Буду жити! Буду! Буду жити!..

Розметала осінь золоту косу.
Легіт закохався у її красу.
В накидці прозорій, мов туману дим,
Вся вона зайнялась багрянцем дивним!..
У пору чудову, неначе з світлих мрій,
У печальній далі появивсь мій
Легінь яснозорий, ніби чарівник, —
Як від світла темінь, смуток раптом зник.
«О, росинко ніжна, з марень-снів моїх!» —
Квіти, як мадонні, положив до ніг, —
Затремтіли вії — і додолу знов
Тихо опустились: «Марно ти прийшов...
Зламане деревце не здійметься ввись...»
«Я зцілю любов'ю, стане, як колись!
Тільки не вагайся, у весну ступай!
Хай надворі осінь, хай жовтіє гай!»

Неземній тій казці серце віддала,
Дихала я нею, нею і жила, —
Та раптово зірка промінка зійшла:
Я ж всього лиш тільки світлячком була...
Осінь опадала вже листом рудим,
Небеса застигли кришталем блідим,
Валуном-камінням там, у вишині,
Хмари пропливали — сірі і сумні...
Хай мороз бездушно вдарив травень,
І вітрів, дощів не зупинити...
Я ж проб'юсь, як едельвейс крізь камінь:
Буду жити! Буду! Буду жити!..

Два птахи злітають вічні — день і ніч,
Вірно осявають шлях розлук і стріч.
Радощі приносять та журбу в судьбі,
І дарують щастя крила голубі.
Що було — минуло, все пережилося,
Сльози, сміх, страждання — все перепелелось.
Перемог-поразок миті в боротьбі...
Що ж там попереду, пісне, у тобі?

Хай мороз бездушно вдарив травень,
І вітрів, дощів не зупинити...
Я ж проб'юсь, як едельвейс крізь камінь, —
Буду жити! Буду! Буду жити!..

* * *

Промінням сонця Київ їх зустріне,
Свічками лип зелених у цвіту.
Душа ж моя туди, мов птиця, лине,
Хвилюючись у трепетнім лету.

А на пероні ніжна, мов ромашка,
Чарівна, юна, — зовсім ще дитя, —
Чекатиме чорнявая монашка,
Покинувши мирське чомусь життя.

А я думками рвусь туди, думками,
А хочеться ногою так ступить!
У місто Кия, сивими віками
Ціловане. Хоч на коротку мить...

І так на серці дуже неспокійно,
Злетіла би я леготом туди.
А синій вечір обіймає мрійно,
У літечко закохані, сади...

11 червня 1993.

* * *

Не кохай, бо я видиво,
не кохай, бо я марево,
В моїм серці щось є
неземне.
І я буду лиш звабою,
усього тільки звабою,
Не торкнешся рукою
мене.

Тую казку чарівную,
тую пісню блакитную,
Якщо дорога,
ти зберігай.
І нехай цвітуть весноньки,
обпада осінь листячком —
Ти ніколи мене
не шукай.

Не кохай, бо я видиво,
не кохай, бо я марево.
У неспокій тобі
обернись.
Я у небі далекому
одинокка зірниченька

І такою повік

залишусь...

21 червня 1993.

* * *

Не похитнуть мене грози

та й ні блискавиці,

Ані вітри — буревії —

я з твердої криці.

Доля легка, чи тяжкая —

плечей не сутулю,

А що уже відрубала,

те знову не тулю...

21 червня 1993.

* * *

I

Ви кажете, що я жорстока,

Бо не дарую вже тепло.

Але ж то все колись було —

Душа бентежна і висока,

Й у ній те вогнище цвіло.

І той вогонь, — чарівне диво, —

У серці трепетно горів.

І як же він нести хотів

Спрагло і свято, й незрадливо

Коханому любові спів!..

II

А мій коханий, моя мрія,

Здавалось, й небо б прихилив

Мені до ніг!... Боготворив!

І щастя весняна завія

П'янила та, що сотворив...

Та налетів враз смерч, не легіт,—

Я пам'ятаю й до цих пір, —

І реготнув: Не вір. Не вір

Йому. І той палючий регіт

Сягнув аж до холодних зір.

І то були слова правдиві.

Забилось з болю серце вмить,

Аби гарячий дощ пролить,

У ночі місячним розливі

Вогонь кохання погасить...

III

Не говоріть, що я жорстока,
Тепла не всохне джерело —
Лиш те не вернеш, що було.
Душа моя така ж висока,
І волі віддане крило...

21 червня 1993.

* * *

У безкрайності немає краю,
У безмежності нема межі.
І які, які-бо, — я не знаю, —
Ще мене чекають міражі.

І які іще розчарування,
Які втрати і які жалі.
Зустрічай бо більше, чи прощання
Мене ждуть іще на цій землі?

Скільки ран і болю ще — не знаю, —
У житті дістанеться мені,
Та цей світ я віддано кохаю
Так, як вечір зоряні вогні...

Червень 1993.

* * *

Здається, у собі я замикаюсь
Уже навк. Бо серце так болить.
У чомусь каюсь, в чомусь і не каюсь,
Та не жалію ні за чим й на мить.

І помилки вишукувать не стану,
Що довелось зробити у житті.
Не загою часом пекучу рану,
Не виставлю печаль на видноті.

Я квітом яблуневим відпалаю,
Чи догорю осіннім багрянцем,
Та хоч в душі одній-єдиній, знаю,
Залишуся маленьким промінцем...

* * *

На всій землі цій, на усій планеті
Ніде немає найгарніших місць
За ці луги, горбів боки обдерті,
За Деревляк і за старенький міст.

Закуток цей, де ні одній машині
Тут не пройти, коли дощі ідуть,
Весною — рай, а щєбети пташині
У ясні ночі спати не дають.

Тут і повітря не таке, як всюди,
А особливо свіже і п'янке,
Найкраще небо, і зірки, і люди,
І ліс, і долину стебло гірке.

Такий духмяний мамин кріп
на грядці!
В саду така привітна й дорога
Стежина, сонцем викупана вранці,
Яку любила так моя нога.

Рідне — у всьому світі наймиліше,
І тільки тут щаслива я вповні.
Й де б не була — вертаюся скоріше
В чудесний, Богом даний край мені.

* * *

Як солодко, Буковино, з тобою радіти,
І так любо, як щасливі усі твої діти!
Та як ясне небо сине, світлая дорога,
Витьохує соловейко, славить землю
й Бога.
Так весело і так мило, як сади квітують
І під стріхами гніздечка
ластівки будують.
На левадах кукурудза шовк пряде
в петрівку, —
Дружки плетуть нареченій віночок
з барвінку...
О, мій краю, найпрекрасний! Пісне
журавлина!
Буковино! Буковино! Рідна Буковина!
Ой, на серці так тривожно за доленьку
твою,
Бо так мало в цьому світі миру,
супокою...
Сонце сходить у блакиті, а ранки
хмурніють,
Бо ще ллється кров невинна, діти
сиротіють.

Відкрий, Боже, сліпим очі, відкрий,
хай прозріють,
Просвіти же уми чорні, хай вражду
не сіють.
Хай любов дарує щиру людині людина,
У всіх нас й Господь один же,
і земля єдина.
Бо так добре, коли гарно у кожній
родині,
Коли усі в себе вдома, а не на чужині...
Як солодко, Буковино, з тобою радіти,
Ой, як люблю, як щасливі усі твої діти!..
* * *

УКРАЇНІ

Україно моя, не була я в розлуці з тобою,
А якби щось колись відірвало з місць милих звідсіль —
Земле славна моя, я б померла, убита журбою,
Бо без тебе життя — не життя то, а мука і біль.

Я не хочу багатств, мені золота й срібла не треба,
У чужому краю — то і мед найгіркіший полин.
Все багатство моє — то блакить твого ясного неба,
І поля, і ліси, і тумани осінніх долин...

Україно моя, найсвятіша земля чарівна,
Де знайти ті слова, щоб зуміть розповісти тобі,
Як тебе я люблю, як люблю твій народ, моя рідна,
Зорі літніх ночей, і світанки твої голубі...

Уже сонце зайшло, тихо вечір ступа темноликий,
І, мов срібло живе, опадає холодна роса...
Розквітай, розквітай, наче ружа, — і світ весь великий
Хай дивує твоя, Україно, велична краса...

Україно моя, не була я в розлуці з тобою,
А якби щось колись відірвало з місць рідних звідсіль, —
Земле славна моя, я б померла, убита журбою,
Бо без тебе життя — не життя то, а мука і біль.

* * *

Ти приймай, яка є,
не старайся мене зрозуміти,
І даруй у полях
мені краще незірвані квіти.
Чисті краплі роси

позбирай у чарівне намисто —
На долонях твоїх
засріблиться воно променисто.
Ні про що не питай,
не дивися здивованим зором,
І живи, і люби,
як ніколи, під синім простором.
Не вернутися знов
в зорепадами вишиті ночі,
Вони часто такі:
на печаль і на радість пророчі.
Не упасти й на мить
у трави дивохвилі весняні,
Бо хто знає — цей день
чи у нашім житті не останній?

* * *

У своєму куточку живу,
У своєму маленькому світі.
Тільки Бога святого зову
В мої весни, такі не зігріті.

Я у серця скарбничці щомить
Зорі літніх ночей зберігаю,
Тихий вечір, що в кронах шумить,
Ліс, і луки коханого краю.

Шепіт трав запашних і буйних,
Що ось-ось під косою поляжуть.
О, як хочу піти я до них
І послухати, що вони кажуть...

Прийде ранок і сонце зійде,
І за все, що є, дякую Богу.
Йї за те, що подорожній зайде
Запитати потрібну дорогу...

1 липня 1993.

Петру Міхневичу

Не подзвоню я більше у той дім.
Дзвінка мого ніхто там не чекає.
А голос Ваш, живий, усе лунає
В моїх вухах, у світоньку моїм.

Не стре його із серця мого час,
Як і не зникне готрий біль утрати,

Й не хочу сліз з лица я витирати,
Бо як змиритись, що немає вас?..
15 липня 1993.

* * *

Навкруги так затишно, так мило.
І здається, зла нема на світі,
Сонце щедро золото розлило
І голубить трави розмаїті.

Біля балти верби з ясенами
Розмовляють стиха між собою,
І стежина від моєї брами
Сходить в небо срібною струною.

На душі так добре, так спокійно —
Хочеться, щоб мить ця не кінчалась,
І аби отак було постійно,
Щоб життя тривога не торкалась.

Та ридає нині чиясь мати,
І хтось мріє про шматок хлібини,
І тому не можуть не лягати
На серденько враз журби хмарини...
25 липня 1993

* * *

Відняла доля в мене праву руку,
Тепер весь час душа мене болить.
Я філософську слухаю науку, —
Те, що порожне у пустее лить.

Бо знаю я лиш тільки те, що знаю,
Й воно правдиве, як там не крутить.
Якщо до неба погляд піднімаю —
Не лиш щоб бачить, місяць як горить.

Життя оце не раз я проклинаю,
Та світ кохаю грішний цей й святий.
Любові я у серці стільки маю,
Скільки у собі сонце теплоти.

Та не прогнать з очей печаль і муку,
Втрати нічим заповнить, замінить...
Відняла доля в мене праву руку,
Тепер весь час душа мене болить...

* * *

Осінній ранок у легкім тумані,
Калина в росах, листя в жовтизні.
Душі мої ці дні такі кохані
Даруй мені, даруй, даруй мені.

Ясна бездонність неба голубого,
У золотій короні світлий ліс, —
Так хочу, щоб цей світ ти, — ні для кого, —
В очах моїх для мене лиш приніс...

* * *

Таємничий шелест в верховітті
Шепіт трав, дощу, і птахів спів, —
Найпрекрасніша симфонія на світі,
Яку колись хтось народить зумів...

* * *

На схилі день, та сонце золоте
Проміння щедро розсипа ще всюди.
Снують лиш перші тіні, мов прибуди.
Ще ніч далеко, та до того йде.

Пряде сріблисту пряжу де-не-де
Ще юна осінь. І корали губить.
Мрійливий легіт дерева голубить... —
Зима далеко... та до того йде...

* * *

Вітер б'ється у вікна, аж видзвонює почасі скло.
Скаже хтось: «Як же сумно», легкодумно хтось кине: «Як зло».
І він тужить-сумує, самотою у світі блука
І шукає притулку у безлистих замерзлих гілках.

Вітер б'ється у шибку, що блищить у темряві срібло,
Наче хоче до хати, де так затишно і так тепло.
Просто тихо присісти, як людина з далеких шляхів, —
Весь пропахлий полями, чистотою холодних снігів.

Мимоволі злітають світлим птахом думки мої знов,
Так жадаю побачить ще мою, мою дивну, любов!
Його образ не згасне у очах моїх, золотом гай,

Хоч не раз й відпалає... Марно серцю кажу: Не кохай»...

* * *

О, який казковий вечір!
Яке диво! Який хміль!
Боже, як же не до речі
У моїх суглобах біль!

А я ж так жадаю кануть
В ту чарівність хоч на мить! —
Мрії гаснуть... Мрії тануть.
Лиш душа водно щемить.

Жовтень, 1993.

* * *

О. П. М.

Я Вас не запитаю, коли знову
Ви ступите на мій поріг старий.
Із Вами часто я веду розмову,
Як зійде в небі місяць молодий.

Що перли є безцінні—рос краплини:
Вгамують спрагу, серденько втіша.
І не запасти снігові калини,
І центр світу — то людська душа.

Отак я з Вами довго розмовляю —
Що й ранок аж торкається вікна,
Блакить його у серці я ховаю,
Щоб пісня народилась ще одна...

* * *

Відпалало небо волошковим літом,
Квітне світла осінь в полі пізноцвітом.
Голубим, як мрія, щирим, як дитя,
І тендітним, й сильним, як саме життя.

Білим полотенцем сльози з вікон витру
Аби було видно, як спада від вітру
Тихого, як шепіт, злива чарівна
Листя золотого, ніжна і сумна.

А як прийде вечір, шибку не заслону
І зірниці промінь прийму на долоню.
Як же зійде місяць — впусчу до кімнати,
І будемо нічку разом зустрічати...

Жовтень 1993.

Хурделить — мете білим снігом холодний вітрисько.
Не знає за нього спокій, і не відає втома
Люблю я, людино, тебе моя рідна, і близька,
Люблю і чужая, ніколи мені не знайома

Такою любов'ю, як птах неба синії шати:
До нього злітає, як в дощ, так і в сонячну днину.
Коли увійдеш, коли ступиш до моєї хати,
Я щирим теплом тебе завжди, людино, зутрину...
Листопад 1993.

* * *
Пр. Батькові

Вже облетіло поруділе листя,
Луги поблідли, потемніло поле.
А ти не зможеш більше подивиться
На осінь оцю пізною ніколи.

Не гріє уже сонце, тільки світить,
Мороз цілує ранку очі сині,
І ті птахи, що мали відлетіти,
Давно є уже там, де тепло нині.

Невже це правда, що тебе немає?
Вриваюсь вітром-вихором в кімнати,
Твій голос чую, чую, він лунає,
Але тебе не можу відшукати.

Куди пішов ти? У сади ті світлі?
У царство лісу, ще змалечку рідне,
На поляни, як у раю, розквітлі,
У місячної ночі сяйво срібне?..

Куди ходив ти, юний і красивий,—
Молода сила в тілі струмувала, —
Коли ти був веселий і щасливий
Душа, як птаха навесні, співала!

Чи ти пішов дорогами отими,
Які пройти війна тобі судила,
Де гинули чужі і побратими?
В краях далеких їхня могила...
Розгублено на роздоріжжі стою, —
Яким шляхом би не пішла, я знаю:
Ніде не стрінусь на землі з тобою,
Як справи, я уже не запитаю..

Вже облітає поруділе листя,
Луги поблідли, потемніло поле...
Листопад 1993.

* * *

Боже! Божечку мій!
Скільки смутку й печалі
У земному житті.
І журби, і тривоги...
І не знаю, бува,
як бо жить мені далі,
Як осилить усе,
о великий мій Бог!
Листя майже цілком
із дерев облетіло,
Дрібно змерзлі кущі
голим віттям тремтять,—
Тільки б серце мое
у грудях не зміліло,
Щоб любові теплом
холод зла подолать.
Чорне тіло землі
сніги білі повиють.
Заховають стежин
золотисті струмки,
І у полі вітри
одинокі завивають,
Навіваючи сум в мою душу
й думки...

* * *

Скільки кажу собі: не нестиму їх болі, й печалі,
Маю вдосталь своїх. Але знову несучи далі й далі.
Хоч тягар той натер аж до крові тендітне плече,
І пече воно так, Боже мій, так нестерпно пече!

Та побачу лиш їх просвітлілі обличчя і очі, —
І високим крилом радість в серці моїм затріпоче.
Забуваю про все, про зболілу безсилість свою,
Знов беру і несучи, — несучи ношу свою не мою...

Листопад 1993.

* * *

Листа мого чекаєш відколи!
А я усе у справах, щохвилини.
Збираюсь написати тобі щоднини,
Та ось ще й досі руки не дійшли.

В думках іду до тебе, все в думках.
І поглядом у далеч задивляюсь...
Я знов не написала... знову каюсь...
А сніг уже сріблиться на гілках.

* * *

Т. Дишкантові.

Я по Буську, хоч в думках,
але пройдуся,
Вашу вулицю й будинок
відшукаю.
Чи ввійду в кімнату Вашу, —
я не знаю.
Може просто постою —
і повернуся.
І не знатимете Ви,
що я є поруч.
Тільки місяць подарує
срібний обруч
На волосся мені,
наче ласку Божу.
А зірниця ясна —
вісон невагомнй,
Оповивши ніжно
сяевом любові
А Ви вранці
на пречистому снігові
Лиш побачите
слідок чийсь незнайомий...
27 грудня 1993.

* * *

Йдеш зимовим лісом,
білий сніг толочиш,
У руках сокира:
ти зрубати хочеш
Найструнку ялинку
з гіллячком пухнастим,
Щоб мені під хату
на Різдво покласти.

Я тебе благаю,
хлопче чорноокий:
Захочай сокиру
за ремінь широкий!

Як мені дарунок
бажаєш зробити,
Залиши для мене
ту ялинку жити...

24 грудня 1993.

* * *

Ти зрозумій мене, ти зрозумій,
Це зовсім не є важко зрозуміти,
Як і любові вогнищем горіти
Усе життя серед земних завій.
Ти зрозумій мене, ти зрозумій...

Зумій немов дитину обійми,
І прихили плече, щоб притулилась.
Я так вже бути сильною втомилась
І хочу хоч на хвилю відпочити.
Зумій, немов дитину, обійми...

Грудень 1993.

* * *

Не усміхайтесь, не усміхайтесь,
Бо очі Ваші такі сумні.
Не крайте серця мого, не крайте,
Як печаль вашу прогнать мені?

Скажіть, чи можу я так зробити,
Аби цвів сонцем Ваш кожен день?
До ніг я Ваших буду стелити
Килим із віршів моїх й пісень.

Зорю не в силі я Вам дістати,
До неї й птаха не долетить.
Але, Людню, за Вас віддати
Життя готова у всяку мить...

Не усміхайтесь, не усміхайтесь,
Бо очі Ваші такі сумні.
Не крайте серця мого, не крайте.
Як журбу Вашу прогнать мені?

Січень 1994.

Не скупися дарувати крапельни щастя —
Тобі тая крапельна у стократ віддасться.

Весни квітами встеляють пагорби й долини,
А ти зумій сушити сльози на очах дитини.

Вітри буйні розганяють в небі чорні тучі,
Ти ж зумій печаль прогнати: хай когось не мучить.

Сонце світ увесь купає в океані світла,
А я хочу, щоб любов'ю душа завжди квітла...

Січень 1994.

* * *

Можливо, тепер, коли ніч все навколо приспала,
І лиш тільки про щось розмовляють далекі зірки,
Ви відчуєте враз, що любов'ю я Вас обійняла
І, мов легіт, торкнулась несміло і ніжно руки.

Земнії боги, як з'являються, так і зникають,
Адже час проплива, тане слава, і блідне їх шлях,
А Вас віддано так я, як сонечко землю, кохаю,
Вічний Всесвіте мій, і єдиний, як серце в грудях.

Січень 1994.

* * *

Про що я тобі могу розповісти?
Що в буйні трави ні піти, ні сісти,
Бо випав сніг давно? Що все пишу?
І жити все чомусь — спішу, спішу,
І серцем п'ю життя оце прекрасне,
Немов моя свіча ось-ось погасне...

Січень 1994.

* * *

Нащо тобі, любий, нащо болю мого?
Чи ти у серденьку мало маєш свого?
Чи не часто плачеш, сумний і невтішний,
У світоньку цьому, праведний і грішний?

У розквітлих травах тихий вечір бродить,
Зорі променисті в небесах виводить.
А тобі судилось із чужого краю
В снах вертати до стежок, що тя пам'ятають...

Січень 1994.

Я хочу у небо, я хочу туди,
В блакить, поміж зорі високі.
Не знаю, чи квітнуть там квіти й сади,
Та вірю — є затишок й спокій.

Затерпли вуста пити чашу гірку,
А чорнії мітки все мітять.
І маю печаль я у серці таку,
Хоч просто вий вовком на місяць.

Не знаю я, Боже, достойна чи ні
В Твоє дивне царство ступити.
Та дуже благаю — прости все мені, —
Не маю я сили тут жити.

Щоднини у смутку-сльозах, як в дощах,—
Не радують співи пташині.
Один Ти є вірний у своїх речах, —
Надія моя будь від нині...

Січень 1994.

* * *

Моїх віршів Вам все мало,
аби скільки їх було.
То візьміть ось мою душу, —
всіх поезій джерело.
Увійдете в світ чудовий,
у якому я живу, —
Так ступайте! Не вагайтесь —
поки я іще зову!..
Січень 1994.

* * *

Серця мого безмежна любове!
Весь світ в собі жадаєш утопить.
Бо це життя земне таке чудове!
І хай воно лише коротка мить!..
Січень 1994.

* * *

У дивнім краї пагорбів й долин,
Кремезних дубів і струнких ялин,
Джерел студених і буйних лісів
Свою журбу негадано зустрів.

І вже душі спокою не знайти,
У мріях-снах цілуєш її ти.
Невільно поринаєш в чарів плин,—
Прокинешся—а на вустах полин.

І дивишся у синю далечінь,
Серце зове туди, де тиха тінь
Уже голубить луки і гаї,
І світлі вікна хатоньки її...

Січень 1994.

* * *

Я від долі не чекаю,
 ані доброго, ні злого,
Не шукаю на землі цій
 собі відданих сердець.
Перед грішми не хилюся,
 золотові не вклоняюсь;
Не жадаю в світі цьому
 слави лавровий вінець.

Я люблю стежини тихі,
 що переплітають луки,
Шелест листя під ногами,
 в полі каркання ворон.
Цю печаль таку щемливу,
 як остання мить розлуки,
І дрібні прозорі краплі
 на очах моїх вікон.

Я не хочу повернути
 молоді літа минулі,
Я любов в душі лелію,
 і ніщо не погасить.
І нічого не боюся, —
 ані слів злих, ані кулі, —
Чистоти не зачорнити,
 невмируще не убить.

Січень 1994.

* * *

Тихо-тихо, тільки вечір
 обіймив сади й луки,
Тільки шепіт, серця трепет,
 губи, сповнені жаги.
Тільки зорі, — срібні роси, —
 втаємничено мовчать,
Видно, в небі голутому
 вміють і вони кохать...

Січень 1994.

Я Ваших слів ніколи не забуду,
Вони вечуть вогнем і серце, й душу.
Куди ж тепер дзвонити я Вам буду?
Який же номер набирати мушу?

Мій біль і жаль росою опадає,
В саду сумує яблуна дospelа.
О, як же Вас мені не вистачає,
А вимолить у Бога не зуміла...

Січень 1994.

* * *

Вона така сумна, як осінь пізня,
В очах — мов роси, дві сльози брннять.
І гасне, гасне в серці дивна пісня,
І тануть сили, крила не піднять.

Собі нічого й крихти не бажає,
Тепло й любов, останнє віддає,
Вона так мало в цьому світі має,
І все її, що в цьому світі є.

Неначе квітка ніжної лілеї,
Що у саду ранковім вироста.
Не закохатись неможливо в неї,
І не торкнуть цілунками вуста.

І що то щастя знає, і не знає,
В блакить своїх прекрасних мрій пірна.—
Вона для когось зіркою палає,
Для когось пісня люба, та журна.

А хтось минає, і не помічає,
Як краплю на смарагдових листках
А інший, — душі сонцем обіймає,
І лине через відстань наче птах...

Вона така сумна, як осінь пізня...

Січень 1994.

* * *

.....

«НЕ ДАЙ ДУШІ СПОКОЮ: СПИТАЙ СЕБЕ»

Чому на цій землі, такий прекрасній, милій,
Хтось віру у добро й любов втрачає
Й нічого вже від долі не чекає, —
Живе, немов отой листок на хвилі?
Спитай себе...

.....
Під тином котеня. Замість очей — ямки,
Нещасне, безпорадне притулилось.
І жах обняв мене страшний такий,
Аж ніби серце битись зупинилось...
Ті очки вибиті дитячою рукою.
Чому? Чому? Не дай собі спокою...
Спитай себе...

.....
Вітер обіймає ніжний стан тополь, —
Життя його споконвіків бродяче.
Чом часто в підворітні наших доль,
Щастя стоїть, і мов сирітка плаче?..
Спитай себе...

.....
Мороз пече, сніг стежки замітає,
Деревам в снах лиш мариться весна.
Та звідки силу ту велику має
Синичка та, що край свій не кидає
І завірюха їй не є страшна?
Лиш іноді загляне до вікна...
Спитай себе...

.....
Чому на світі десь якась ще мати
Своє дитяtko, рідную кровинку,
Кидає у пологовім будинку? —
Воно зросло без батьківської хати
На всіх вітрах тендітна стебелинка...
Спитай себе...

.....
Коли приходять травень, сади квітують
всюди.
Як наступає січень, то замерза ріка.
А чом в житті буває: від кого не чекаєш,
Той поцілунком юди щоку враз обпіка...
Спитай себе...

Вітер деревам викручує **руки**
і люто гримає,
Листя опале у вікна
та стіни жбурляє.
Подих тамую, вдивляючись
в ночі пільму,
Сумно, тривожно на серці —
ніяк не засну.
Зорі виблискують байдуже
світлом холодним,
Лихо вирискує злісно
десь вовком голодним.
Боже! Як хочеться в час цей
любові й тепла!
Щоби на плечі надійна
долоня лягла!..

Січень 1994.

* * *

Нехай вітер віє злісно,
б'ється в мої груди,
Все одно так, як я хочу, —
не так, як він, буде.
І в життєвськiм океані
бурі не здолають,
Бо ж не одна я в цім світі, —
славних друзів маю.
І далекі, і близькі —
всі поруч зі мною,
Й не залишать наодинці
з гіркою журбою.

* * *

О, він уже обпiк щоку мою,
Отой облесний поцілунок юди
Зміїним жалом впився в мої груди,
Що я ще й досі рану ту гою.

Та Боже мій! — не маю в серці зла,
На камінь хлібом щиро я вертаю.—
Я Закон неба справедливий знаю,
І не шкодую сонця і тепла...

Лютий 1994.

А яблуня під вікнами росте,
Колише на світанку диво-сни.
Весною буйно-біло зацвіте,
Зародить рясно-рясно восени.
А яблука ті жовті, як янтар,
У крапельках холодної роси,
На плечі ти, накинувши киптар,
В долонях мозолястих приносив.

Вдихала я ті пахощі дивні,
І на душі так хороше було,
А очі твої тихі і ясні,
Вигойдували ніжність, і тепло...

Лютий 1994.

Л. Л. І. П. О.

Уже скинувши снігів пухнасту шаль,
Світлим шумом ліси весну зустрічають.
Чи на радість, чи на тихую печаль,
Звела доля мене з вами — я не знаю.

Вас дороги часто кличуть у світи,
Обіймаючи світанками й ночами,
Осявають шлях зірниці з висоти,
Береже від зла свята молитва мами.

Я до вас чомусь душею приросла,
Хоч на це й краплини права я не маю.
І як хата ваша, стежка край села,
На вас завжди, ледь хвилюючись, чекаю.

Бачить очі, слухать ваші голоси,
Не повірите, яке для мене щастя!
І тремтять на віях сріблінки роси,
Та не все на папір вилити удасться...

Березень 1994.

* * *

Хто ви для мене, я навіть не знаю,
Без вас життя цього ніяк не сприймаю.
Як птаха без неба, як нічка без зорів,
А травень без цвіту, вітри без просторів.

Коли, я не знаю, та вірю — прийдете,
І дивніше світло в мій дім принесете.
І знаю — тоді приховати не вдасться,
Що очі мої — уже сонечка щастя!..

М. Д. Минтенко

Вы пришли, и так я рада,
На душе такой покой!
Перестаньте же, не надо,
И поверьте мне одной.

Вечер синий, посмотрите,
Звезды первые зажег.
Но вы все ж не уходите,
Не бросайте мой порог.

Ведь еще совсем не поздно,
Не уснул никто в селе.
Погутарим, пока можно,
Пока живы на земле.

Взойдет месяц и осветит
Серебром дорогу вам.
Я останусь ждать рассвета,
Радость с грустью пополам...

* * *

Не люби, не люби, разлюби навсегда,
Пусть уходит любовь, не оставив следа.
Я уже не твоя, вообще я ничья,
В моем сердце живет только песня рущья.

Только пение птиц, только шепот берез,
И на листьях роса, словно капельки слез,
Когда ты уходил, и букетик цветов
Протянул просто так, на прощанье... без слов.

Не ищи нежных фраз: это все ни к чему,
В сердце нету любви, — и я их не пойму.
Лишь, как тень, промелькнет иногда тихо
грусть,
Пусть уходит любовь, не задерживай... Пусть...

Март 1993.

Ушло ведь все, ушло и нет возврата.
Лишь хлещет мне в лицо холодный дождь косой.
Любила я тебя, любила я когда-то,
Но ты теперь чужой, совсем-совсем чужой.

Я знаю, что не все забвенью предается,
Ошибка иногда бывает роковой.
И может быть еще сердце не раз забьется,
Вспомнив о сказке той, оставшейся мечтой.

Не виновата я, что все так получилось,
Прощенья не проси, теперь мне все равно.
Как видишь, отцвело, как сад весной, отснилось,
Ты мне совсем чужой... Ты опоздал давно...

Февраль 1994.

* * *

Как птице, мне бы вырваться из плена,
Вот этих стен, которых нет тесней,
Чтоб, возвратясь, прилечь в душистость сена,
Под наш навес. И места нет родней.

А месяц, словно рыжая лошадка,
Так гордо выйдет вновь на небосклон.
Будет дышаться и мечтать так сладко,
Под шепот трав и под совиный стон.

Ах, Боже мой, к чему все эти мысли?!
Кому что в этой жизни суждено.
Вот звезды, как росинушки, повисли,
И тихо-тихо смотрят мне в окно.

А ветер что-то за стеной бормочет, —
Бродяга мой! Вот так, и мне б с тобой!
Пропасть бы в темном океане ночи,
Искать покой свой. Или непокой?..

20 мая 1994.

Не жди меня, не жди меня, не стоит,
Я не приду, конечно, не приду...
И пусть твой сон никто не беспокоит,
Лишь только птицы пением в саду.

Не спрашивай, ты правды не узнаешь,
Я не совру, а просто промолчу.
О, как мне грустно знать, что ты страдаешь,
Ведь этого, поверь, я не хочу.

Ты не храни надежды понапрасну,
Судьбы никто не в силах изменить.
О, Боже мой, как эта жизнь прекрасна!
И как же сладко мне и больно жить!..

Не жди меня, не жди меня, не стоит,
Я не приду, конечно, не приду.

25 мая 1994.

* * *

Капли дождя танцуют на окне,
И белый цвет срывает с яблонь ветер.
Ударил гром, — и было по мне, —
Но видно я нужна еще на свете...

Май 1994.

* * *

Не говори высоких слов,
Делами низкими влачась по белу свету.
Когда растает время снов,
В глаза ты чистому взгляни рассвету...
Средь нас, конечно, идеала нету,
Но есть и честь, и гордость, и любовь!..

Май 1994.

З М І С Т

Стор.

1. Гріх проти себе (новела)	3
2. Крихти	8
3. Поезія. Вічні істини	9
4. Сорокауст	11
5. Любов в душі лелію	25
Може то наснилось	25
У снах прийду	25
На святій моїй безкрайній... ..	26
Скільки літ сплигло	26
Нехай у мене сил... ..	26
Дощі, дощі, дощі	27
Ви мою душу так от... ..	27
Як хочеться іти без відочинку	28
С. Д. І.	28
Листя опада	29
Обіцяти нічого не треба	29
Життя мого виткався сувій	29
На моїм шляху... ..	30
Ні, не чаклунка я... ..	30
Покинув рідний край	30
Чужа земля	31
Самотність відчуваю враз	32
А Всесвіт кличе... ..	32
І радість, і печаль	33
В. Івасюку	33
Я пам'ятаю все	33
А весна ворожить	34
О, прекрасний, о, чарівний краю!	34
Настане час	35
Не винна я	35
Україно моя люба	36
Душу біль розрива	36
В полі на трьох межах	37
Чебрець, чебрець	37
І як відчувалось... ..	37
Протягаєш руки ти до мене	38
Задивились верби	38
Увесь світ у мені	39
Сьогодні, може, вас востаннє бачу.....	39
Я стільки чула теплих слів	40
Один сезон	40
Бичок зростав	40

Може смішно...	41
Опівночі поїзд прошумів	41
Повір, квіти чують	41
Прийшла весна	42
Оті часи сніги не заметуть	42
Стара, не дужа	42
Золотисті лабузини	42
Сонце на схилі	43
П. Міхневичу	44
Горять на деревах...	44
Знаходить не хотіла б...	44
Тремтіла, непотрібна і тобі	45
В цей час хтось робить вірний хід	45
Сестра	45
Тихенько падав сніг	46
О, як люблю!	46
В. Юдіну	47
Зима іще відходити не хоче	48
Так хочу пірнути у море людське	48
Жити! — серце забилося...	48
Світ увесь нам сміється	49
Я хочу жити!	49
Я не така	50
Весна, Верба вже листя розпустила	50
Він був	50
Весна наша буйноцвітом відпалала	51
О, знаю.	51
Пр. О. Івасюк	52
У травах, у листі усе потонуло	52
Буду жити	52
Промінням сонця	54
Не кохай, бо я видиво	54
Ви кажете, що я жорстока	55
У безкрайності немає краю	56
Здається, у собі я замикаюсь	56
На всій землі цій	56
Як солодко, Буковино	57
Україно моя	58
Ти приймай, яка є	58
У своєму куточку живу	59
Петру Міхневичу	59
Навкруги так затишно	60
Відняла доля	60
Тасмничий шелест	61
На схилі день	61

Вітер б'ється у вікна	61
О. П. М.	62
Відпало небо	62
Хурделить-мете	63
Вже облетіло	63
Боже! Божечку мій!	64
Скільки кажу собі	64
Листа мого чекаєш	64
Я по Буську, хоч в думках	65
Т. Дишкантові	65
Идеш зимовим лісом	65
Ти зрозумій	66
Не усміхайтесь	66
Не скупися	67
Можливо, тепер	67
Про що я тобі можу розповісти	67
Нащо тобі	67
Я хочу у небо	68
Моїх віршів	68
У дивнім краї	68
Я від долі не чекаю	69
Тихо-тихо... ..	69
Вона така сумна	70
Не дай душі спокою	71
Вітер деревам викручує руки	72
Нехай вітер віє	72
О, він уже облік щоку	72
А яблуня під вікнами	73
Л. Л. і П. О.	73
Вы пришли	74
Не люби	74
Не виновата я	75
Как птице... ..	75
Не жди меня	76
Ты не храни надежды	76
Капли дождя	76
Не говори високих слів	76

СПИТАЙ СЕБЕ

Художнє оформлення — І. О. Холоменюк, Д. К. Яковіца.

Відповідальна за випуск Л. В. Левіна.

Здано до складання 10.10.94. Підписано до друку 17.01.95. Формат 60х84/16.
Папір писальний. Друк високий. Літературна гарнітура. Умов. друк. арк.
4.65. Умов. фарб. відб. 4,65. Тираж 2000 прим. Зам. 137. Договірна ціна.
Районна друкарня. 275400 м. Сторожинець, вул. О. Кобилянської, 7.

